

Jaarverslag
Scholencombinatie Delfland
afdeling SCOD
2018 – 2019

Voorwoord en conclusies in grote lijnen

Voor u ligt het onderwijsjaarverslag van de locatie scholencombinatie Delfland (scD) van de Stichting Christelijk Onderwijs Delft en omstreken (SCOD). De scD is een samenwerking tussen christelijk en openbaar onderwijs op het gebied van de beroepsgerichte leerwegen. Dankzij deze samenwerking kunnen we een breed aanbod aan opleidingen blijven aanbieden.

De cijfers in dit document hebben, tenzij anders vermeld, betrekking op het deel van de sc Delfland dat valt onder de SCOD.

Waar mogelijk zijn de tabellen uit *Vensters voor Verantwoording* gebruikt. Dat betekent dat er soms kleine afwijkingen van elders gepubliceerde gegevens te zien zijn. Dit wordt veroorzaakt doordat de registratie van de gegevens niet altijd op dezelfde wijze plaatsvindt. De verschillen in het resultaat zijn daarbij marginaal.

Door wijzigingen in het landelijk beleid worden sommige zaken minder relevant (bijvoorbeeld de rekentoets), en krijgen sommige andere weer aandacht, bijvoorbeeld sociale veiligheid. Ook eigen beleid leidt tot verschuivingen. Het nieuw vastgestelde strategisch document van de SCOD, “De toekomst oefenen”, geeft de koers aan voor de komende jaren. Het schoolplan van de sc Delfland sluit daar op aan met onderwerpen als maatwerk, keuzemogelijkheden voor leerlingen en het belang van meetbare en merkbare onderwijsresultaten. In het eerste hoofdstuk wordt de verbinding tussen beide documenten gelegd.

Uit de cijfers die gepresenteerd worden in dit jaarverslag en de interpretatie ervan kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- SCOD is een gedeelte van de sc Delfland. Om conclusies te kunnen trekken over de kwaliteit van lessen die tegelijkertijd aan leerlingen van de STOVOD worden gegeven, is het soms wenselijk de gegevens samen te presenteren. Deze presentatie volgt onmiddellijk op de cijfers van de SCOD.
- De onderwijsresultaten gemeten naar door leerlingen behaalde cijfers, zijn over het algemeen goed.
- Er was opnieuw grote belangstelling voor de sc Delfland bij de inschrijving voor het nieuwe cursusjaar. Er zijn vanwege de beschreven toelatingsprocedure vrijwel uitsluitend Delftse leerlingen geplaatst. Door de enorme belangstelling voor het eerste leerjaar hebben we ongeveer 70 leerlingen moeten afwijzen.
- De invoering van “passend onderwijs” en het toenemende aantal leerlingen met een “zorgbehoefte”, blijft vragen om passende oplossingen voor toenemende gedragsproblemen.
- We moeten ons er van bewust zijn dat het toenemende aantal leerlingen voor een deel te danken is aan de nieuwbouw, een effect dat op termijn zal verdwijnen.

Al met al is er weer een hele cursus in kaart gebracht. De bedoeling is de lezer een inkijkje te geven in de relevante ontwikkelingen in onze mooie school.

Charles Barto
directeur

Inhoud

Voorwoord en conclusies in grote lijnen.....	3
Inleiding: Schoolontwikkeling in relatie tot beleid	6
A. Personeel.....	8
A1 Kwalificatie.....	8
A1.1 Professionele cultuur	8
A1.2 Professionalisering.....	8
A1.3 De levensbeschouwelijke identiteit.....	10
A1.4 Tevredenheidsonderzoek medewerkers	10
A2 Algemene kengetallen personeel (peildatum 1-9-2019).....	11
A2.1 Verdeling op aantal Gemiddelde leeftijd in vast of tijdelijk dienstverband	11
A2.2 Verdeling op werktijdfactor (fte)	11
A2.3 Ziekteverzuim	12
A2.4 In dienst/uit dienst.....	13
A2.5 Bevoegd/onbevoegd (VO)	14
A2.6 Overzicht medewerkers parttime en fulltime (wtf >0,8).....	14
A2.7 Functiemix	15
A2.8 Gesprekkencyclus met medewerkers sc Delfland totaal.....	15
A2.9 Bijzondere omstandigheden (juridische trajecten, maatwerktrajecten e.d.)	16
B. Onderwijs	17
B1 Algemeen.....	17
B1.1 Vorming	17
B1.2 Socialisering	17
B1.3 Burgerschap	17
B1.4 Samenwerkingsverband en passend onderwijs	18
B1.5 Internationalisering	19
B1.6 Doorgaande lijn tussen PO en VO.....	20
B1.7 Doorgaande lijn tussen VO en ROC	20
B1.8 Bijdrage vanuit de units	20
B2 Onderwijsresultaten	28
B2.1 Inspectieconstateringen en oordeel onderwijsresultaten	28
B2.2 Onderwijstijd	28
B2.3 In- door- en uitstroom	30
B2.4 Op- en afstroom, stapelen.....	31
B2.6 Zittenblijvers	32
B2.7 Leerlingenaantallen	33
B2.8 Resultaten eindexamens	33
B2.9 Resultaten overige leerjaren	34
B2.10 Rekentoets.....	40
C. Leerlingkenmerken.....	41
C1 Verdeling naar religie.....	41
C2 Verdeling naar nationaliteit (SCOD VO totaal)	42
C3 Verdeling naar woonplaats.....	42
C4 Verdeling naar keuzes voor profiel c.q. afdeling	43
C5 Verdeling naar herkomst van de eigen basisscholen SCO Delft e.o.	43
C6 Doorstroom naar het vervolgonderwijs (met en zonder diploma)	44
D. Externe oordelen.....	45
D1 Tevredenheidsonderzoeken	45
D2 Klachten en incidenten	45

E. Kansen en risico's	46
E1 Schoolplan	46
E2 MR-adviesraad.....	46
E3 Spirit4You	46
E4 CAO VO	46
E5 Sterk TechniekOnderwijs Haaglanden.....	47
E6 Gebouw	47
E7 ICT en gebouwbeheer.....	47
E8 Financiën.....	47
E9 Continuïteit van de samenwerking.....	48
 Bijlage 1: Oordeel inspectie.....	50
Bijlage 2: Samenvatting belangrijkste resultaten.....	51
Bijlage 3: Examenresultaten uitgebreid.	53
Bijlage 4: Resultaten rekentoets.....	58
Bijlage 5: Tevredenheidsonderzoek medewerkers	59

Inleiding: Schoolontwikkeling in relatie tot beleid

De Stichting Christelijk Onderwijs Delft voert al langere tijd en consistent beleid gebaseerd op een heldere visie op onderwijs en leren. Dit maakt het mogelijk dat het schoolplan van de locatie sc Delfland voor beroepsgerichte leerwegen in het vmbo nauw samenhangt met het later geschreven strategisch document van de Stichting. Beide documenten zijn in samenhang ontwikkeld. Belangrijke accenten in beide documenten liggen op het leggen van de verbinding tussen het onderwijs en de maatschappij waarin en waarvoor dat onderwijs wordt gegeven. Het gaat daarbij niet alleen om het aanreiken van kennis maar ook om het aanreiken van middelen om een zinvolle bijdrage te kunnen leveren aan de maatschappij. We streven niet alleen meetbare doelen na maar richten ons ook op merkbare resultaten op het gebied van socialisatie en persoonsvorming.

Basis van het onderwijs is een pedagogische relatie die zich kenmerkt door de begrippen vriendelijk en duidelijk, een relatie die gebaseerd is op vertrouwen in elkaar en in de toekomst.

We zijn van mening dat het onderwijs uitdagender wordt als we zoveel mogelijk werken met les- en leeropdrachten die betekenis hebben in de wereld buiten de school. In het schooljaar 2018 – 2019 is het aantal leeropdrachten waarbij mensen van buiten de school betrokken waren enorm toegenomen. Leerlingen werden daarbij uitgedaagd prestaties te leveren waar andere mensen daadwerkelijk van konden profiteren. Een beschrijving van de activiteiten is te vinden in de verslagen van de verschillende units op de pagina's 19 t/m 26.

Ieder mens is uniek en niet iedereen leert op dezelfde manier en in hetzelfde tempo. Er is een voorzichtig begin gemaakt met het uitbreiden van het maatwerk dat we leerlingen willen bieden. We willen graag alle leerlingen dezelfde kansen bieden om zich te ontwikkelen. Sommige leerlingen kunnen wat meer aan dan de standaard lesstof, anderen hebben daar wat extra ondersteuning bij nodig. Voor wat betreft het eerste punt zien we dat we er in slagen steeds meer leerlingen voor één of meerdere theoretische en praktische onderdelen examen te laten doen op een hoger niveau. Successen op het als tweede genoemde punt vertalen zich in het hoge slagingspercentage (zie bijlagen 2 en 3).

Om de loopbaan van de leerling beter te stroomlijnen is er afgelopen jaar geïnvesteerd in het analyseren van knelpunten bij de overstap van po naar vo. Voor Nederlands, Engels en rekenen is onderzocht of de leerstof aansluit, de problemen rondom advisering zijn in kaart gebracht en de ondersteuningsbehoefte van leerlingen met specifieke leer- en gedragsproblematiek is beschreven. Komend jaar krijgt dit een vervolg in speciale leerteams die bestaan uit deskundigen vanuit het po en het vo met de opdracht aanbevelingen te doen voor mogelijke verbeteringen op genoemde onderwerpen.

De doorgaande leerloopbaan tussen vo en mbo is verder versterkt door leerlingen programma's te laten volgen op het mbo. Afgelopen jaar is dit voornamelijk (maar niet uitsluitend) voor technische leerlingen gerealiseerd. Ook voor de economische, dienstverlenende en verzorgende opleidingen komt de samenwerking met het ROC steeds beter van de grond.

Belangrijk op een school waarin openbaar en christelijk onderwijs samenwerken is de ruimte die we elkaar geven om vorm en inhoud te geven aan de individuele levensbeschouwing. We hebben ook afgelopen jaar weer ervaren dat we vanuit wederzijds respect voor elkaars opvattingen toch de ruimte konden vinden om het gesprek hierover met elkaar aan te gaan. Binnen de lessen krijgt levensbeschouwelijk onderwijs vorm in een lesuur dat is toegevoegd aan de lessen mens en maatschappij.

Al met al is de constatering dat er afgelopen jaar met succes is gewerkt aan het dichterbij brengen van het realiseren van de doelstellingen uit zowel het strategisch document als het schoolplan. Voorbeelden daarvan zijn niet alleen beschreven in deze inleiding maar terug te vinden in dit hele jaarverslag.

A. Personeel

A1 Kwalificatie

A1.1 Professionele cultuur

In het Strategisch document is een van de rode draden “leren en ontwikkelen: ondernemend en professioneel gedrag”. Hierin wordt de noodzaak beschreven om steeds opnieuw te streven naar aanpassing en verbetering van het curriculum. Daarvoor is ruimte nodig voor innovatie en experiment. Niet alleen voor leerlingen maar ook voor het personeel. Als we “De kwaliteit van het onderwijs als kern van de koers” serieus vorm willen geven waarbij we goede meetbare en merkbare resultaten nastreven, is goed gekwalificeerd personeel nodig. Daar is dan ook in de beroepsgerichte leerwegen veel aandacht voor. Met name het versterken van de gewenste competenties op het gebied van pedagogiek en didactiek staan hoog op de ontwikkelagenda van alle betrokkenen.

De professionele cultuur wordt het meest inzichtelijk gemaakt in de gesprekscyclus van ontwikkel-, voortgangs- en beoordelingsgesprekken. Vrijwel alle collega's zijn de afgelopen twee jaar beoordeeld en hebben een ontwikkelgesprek gevoerd met de direct leidinggevende.

Naast de gesprekscyclus zijn de overleggen binnen de unit, de leerlingbesprekingen en het sectie-overleg uitingen van professioneel gedrag waarbij verantwoordelijkheden lager in de organisatie worden opgepakt. De afgelopen cursus hebben we geen ronde gehad in het kader van de functiemix waarbij zittende collega's konden solliciteren naar hogere docentfuncties. Die vullen we kwalitatief in: prestaties, persoonlijke groei en competentieontwikkeling worden beloond. Omdat alle docenten die daarvoor op grond van het beleid in aanmerking kunnen komen inmiddels functioneren op het niveau van LC-docent en zijn ook aangesteld in een LC-functie was een nieuwe ronde overbodig.

Een andere uiting van de professionele cultuur is beschreven in de volgende paragraaf over professionalisering.

A1.2 Professionalisering

De ruimte voor professionalisering van medewerkers en de afspraken over de uitvoering daarvan is vastgelegd in het Collectief Professionaliseringsplan dat jaarlijks voor de sc Delfland als geheel wordt vastgesteld. Bij de uitvoering wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van onze eigen SCOD-academie. Afgelopen jaar is de SCOD-academie bijvoorbeeld ingezet bij de professionalisering van nieuwe mentoren, bij de werving van een scholingsinstituut die onze docenten een stap verder moeten brengen in het aanbieden van gedifferentieerd onderwijs en het leveren van maatwerk. Ook bij het aanpassen en opnieuw inrichten van het begeleidingsprogramma voor nieuwe docenten en de scholing van drie docenten die dit programma kunnen uitvoeren heeft de SCOD-academie de nodige ondersteuning geleverd. Belangrijk onderwerp van gezamenlijke scholing was gericht op differentiëren en het aanbieden van onderwijs op maat. Het ging daarbij niet alleen over niveaudifferentiatie, maar ook over het differentiëren in leerstrategie en het effectief omgaan met bijvoorbeeld leerlingen met gedragsproblematiek.

Minder tevreden zijn we over de manier waarop het professionaliseringstraject wordt opgepakt waar het gaat om het bijscholen van de collega's in de beroepsgerichte vakken als gevolg van de vernieuwing vmbo. Veel collega's hebben bijgedragen aan het ontwikkelen van delen van het nieuwe programma's en ervaren de plicht om bij te scholen op het gebied van programma's die ze nooit willen gaan geven als overbodig. Hoewel maatwerk door de overheid is toegezegd, komt dit in de praktijk van de hogescholen maar weinig

van de grond. Hieronder het overzicht van uitgevoerde trainingen in de beroepsgerichte leerwegen met de bijbehorende kosten:

Activiteit	Gewenst resultaat	Kosten
Vervolg ICT-vaardigheden	Docenten zijn bekend met de mogelijkheden van digitale hulpmiddelen en kunnen deze inzetten t.b.v. het leerproces. Uitgevoerd door eigen personeel.	p.m
Differentiëren in de les	Vergroten van de competenties op het gebied van maatwerk en verschillende vormen van differentiëren van alle docenten.	26.182
Professionalisering teamleiders	Het vervolg op het eerste jaar is nog niet gerealiseerd.	
Zorg	Inzet i.h.k.v. passend onderwijs op omgaan met afwijkend gedrag.	4.701
BHV en EHBO	Voldoende inzetbare collega's op genoemde onderwerpen.	3.000
Mentorentraining	Verzorgd voor 8 nieuwe mentoren	2.190
Professionalisering i.h.k. van nieuwe programma's.	In cursusvorm gevolgd door een groot aantal collega's	2.243
Deskundigheid AVG, Rooster, decanaat	Deskundigheidsbevordering i.v.m. nieuwe medewerkers	2.068
Groepsdynamica/Regie in de klas	Aangeboden en gevolgd om meer vat te krijgen op groepsprocessen in de klas.	2.572
Individuele scholingen		2.694
Totaal geplande budget		€ 46.200
Totaal gebruikte budget		€ 45.650

De geplande scholingen zijn daarmee vrijwel allemaal volgens plan uitgevoerd en het budget is besteed conform de planning.

A1.3 De levensbeschouwelijke identiteit

De sc Delfland is een samenwerking tussen het Openbaar en het Christelijk onderwijs. De vraag naar de persoonlijke ruimte om levensbeschouwelijke identiteit vorm te geven is constant aan de orde. Afgelopen jaar is gewerkt met het document “identiteit van de sc Delfland” waarin de afspraken rondom dit onderwerp zijn vastgelegd. Al werkend zoeken en vinden we gemeenschappelijke normen en waarden. We gaan uit van onderwijs met als kernwaarden: uitdagend, zorgzaam, ontwikkelen en verbinden.

De identiteit van de sc Delfland krijgt handen en voeten door het onderwijs waar mogelijk te richten op het “omgaan met medemensen en de omgeving”. We ontwierpen leeropdrachten met als centrale thema’s: iets betekenen voor anderen, je inzetten voor je omgeving en verantwoordelijkheid durven nemen voor je gedrag. Het verschil tussen de twee scholen is dat de een op de gedeelde waarden komt vanuit de christelijke traditie terwijl de ander op hetzelfde punt komt langs de lijn van bijvoorbeeld een humanistisch mensbeeld. We constateren wel dat het voor veel medewerkers moeilijk is om te verwoorden wat het onderscheidende is van de “C” als het gaat om breed gedragen normen en waarden.

De afgelopen cursus zijn we doorgegaan met het in 2016-17 gestarte initiatief van een bezinningstweedaagse voor ervaren collega’s onder de titel “zin in onderwijs”; door de deelnemers werd dit ervaren als een tot nadenken aanzettende ervaring.

A1.4 Tevredenheidsonderzoek medewerkers

Afgelopen jaar is er opnieuw een tevredenheidsonderzoek gehouden onder het personeel. Doel van het onderzoek was het in kaart brengen van de “gevoelde” werkomstandigheden in het nieuwe gebouw. Medewerkers bleken behoorlijk tevreden over hun werkomstandigheden en de manier waarop ze in de teams worden betrokken bij het vaststellen van prioriteiten en jaartaken. De tevredenheid over de arbeidsomstandigheden was significant groter dan de ook al positieve waardering van twee jaar ervoor. Helaas was er weinig verbetering in de waardering voor de ICT-faciliteiten. Er waren nog steeds veel storingen waarop vaak niet adequaat werd gereageerd door de ondersteunende ict-afdeling. Ditzelfde gold voor de ondersteuning op het gebied van gebouwbeheer. Door het inzetten van een locatiemanager op locatie als hoofd van het OOP en de ondersteunende diensten verwachten we op korte termijn aanzienlijke verbetering te kunnen bereiken. De samenvattende conclusie van de resultaten van dit onderzoek van alle collega’s van de sc Delfland vind u in bijlage 5.

A2 Algemene kengetallen personeel (peildatum 1-9-2019)

A2.1 Verdeling op aantal

Gemiddelde leeftijd in vast of tijdelijk dienstverband

Functie-categorie	Gemiddelde leeftijd	Vast	Tijdelijk	Eindtotaal
OP	46,0	27	4	31
OOP	50,4	4	1	5
Directie	63,0	1		1
Eindtotaal	47,0	32	5	37

De verwachting dat de gemiddelde leeftijd iets daalt als gevolg van het vertrek van oudere werknemers, komt onvoldoende uit. Door krapte op de arbeidsmarkt worden vertrekkende de collega's vervangen door ervaren oudere collega's. Dit kan een risico zijn als we kijken naar de noodzakelijke vernieuwing van het onderwijs.

Een tweede risico is dat de directeur over een jaar van plan is om te stoppen. Er zal tijdig moeten worden gezocht naar een vervanger.

Aantallen per leeftijd en geslacht

Leeftijd-cohort	M	V	Eindtotaal
<25 jaar	2	4	6
25-34 jaar	3	7	10
35-44 jaar	4	2	6
45-54 jaar	5	8	13
55-64 jaar	2		2
Eindtotaal	16	21	37

Aantallen per leeftijd en fulltime/parttime dienstverband

Leeftijd-cohort	fulltime	parttime	Eindtotaal
<25 jaar	1	1	2
25-34 jaar	3	2	5
35-44 jaar	4	5	9
45-54 jaar	3	5	8
55-64 jaar	7	6	13
Eindtotaal	18	19	37

A2.2 Verdeling op werktijdfactor (fte)

Werktijdfactor per functiecategorie in vast en tijdelijk dienstverband

Functie-categorie	Gemiddelde leeftijd	Vast	Tijdelijk	Uitbreiding	Totaal
OP	46,0	21,2268	2,2772	0,0652	24,4670
OOP	50,4	3,4381	0,7000	-	4,1381
Directie	63,0	1,0000	-	-	1,0000
Eindtotaal	47,0	25,6649	2,9772	0,0652	29,6051

Werktijdfactor per leeftijd en geslacht

Leeftijd-cohort	M	V	Eindtotaal
<25 jaar	1,0000	0,6250	1,6250
25-34 jaar	2,0000	1,9500	3,9500
35-44 jaar	4,4522	2,2500	6,7022
45-54 jaar	2,4000	3,9700	6,3700
55-64 jaar	8,5546	2,4033	10,9579
Eindtotaal	18,4068	11,1983	29,6051

Werktijdfactor per leeftijd en fulltime / parttime dienstverband

Leeftijd-cohort	fulltime	parttime	Eindtotaal
<25 jaar	1,0000	0,6250	1,6250
25-34 jaar	2,9000	1,0500	3,9500
35-44 jaar	3,3000	3,4022	6,7022
45-54 jaar	3,0000	3,3700	6,3700
55-64 jaar	7,0000	3,9579	10,9579
Eindtotaal	17,2000	12,4051	29,6051

Werktijdfactor per leeftijd en vast/tijdelijk dienstverband

Leeftijd-cohort	Vast dienstverband	Tijdelijk dienstverband	Tijdelijke uitbreiding	Totaal
<25 jaar	1,0000	0,6250		1,6250
25-34 jaar	3,2500	0,7000		3,9500
35-44 jaar	5,9522	0,7500		6,7022
45-54 jaar	4,5700	1,8000		6,3700
55-64 jaar	10,8927		0,0652	10,9579
Eindtotaal	25,6649	3,8750	0,0652	29,6051

- Bij de verdeling van collega's over de verschillende leeftijdscategorieën zal komende jaren expliciet aandacht moeten zijn voor het werven van jonger personeel.

A2.3 Ziekteverzuim**Verzuimpercentage**

School	2018 - 2019	2017-2018	2016-2017	2015-2016	2014-2015
SC Delfland OP	4,9 %	2,7%	3,1% (3,6)	4,4%	4,2%
SC Delfland OOP	3,3 %	19,5%	2,8% (8,9)	12,9%	1,6%

Verzuimfrequentie

School	2018 - 2019	2017-2018	2016-2017	2015-2016	2014-2015
SC Delfland OP	1,5	1,5	1,4 (1,5)	1,5	1,7
SC Delfland OOP	2,2	2,4	1,3 (1,4)	3,9	1,0

Gemiddelde verzuimduur

School	2018 - 2019	2017-2018	2016-2017	2015-2016	2014-2015
SC Delfland OP	5,0	7,5	22,3	4,3	7,8
SC Delfland OOP	8,8	31,4	52,6	3,0	3,6

- De cijfers van de verzuimduur worden vanaf 2016-2017 op een andere manier berekend. De verzuimmelding wordt nu afgesloten op de laatste werkdag dat een personeelslid vanwege ziekte afwezig was.

Analyse van het verzuim op sc Delfland

Helaas is er op de sc Delfland af en toe sprake van een medewerker die langdurig uitvalt. Omdat het over relatief kleine aantallen gaat, heeft dit grote effecten op de gemiddelde verzuimduur en het gemiddeld verzuimpercentage.

Analyse van de verzuimoorzaak leiden in 2018 tot de conclusie dat het langdurig verzuim in 3 van de vijf gevallen (omvang in totaal 459 kalenderdagen) werd veroorzaakt door aantoonbaar medische pech. De overige twee (omvang in totaal 152 kalenderdagen) zieken waren afwezig door chronische ziekte in combinatie met depressiviteit. Deze klachten waren wellicht voor een deel werk-gerelateerd.

Analyse van de langdurig zieken in 2019 zijn in één geval mogelijk deels werkgerelateerd (collega is al het hele jaar ziek), in één geval (10 dagen) is de oorzaak mij onbekend omdat de collega een hoofdbetrekking heeft op een andere locatie, voor de overige 95 dagen gaat het om collega's met aantoonbaar medische klachten.

Ondanks een relatief hoog verzuim onder OOP wordt een groot deel veroorzaakt door medische ingrepen. Dit geldt ook voor een groot deel van het langdurig verzuim onder het OP.

Wanneer we de door medische ingrepen langdurig afwezige collega's buiten beschouwing laten, valt op dat het verzuim op de sc Delfland onder personeel van de SCOD erg laag is en er geen specifieke actie noodzakelijk is.

A2.4 In dienst/uit dienst

De periode voor dit overzicht is 2 september 2018 tot en met 31 juli 2019*. Tussen haakjes staan de getallen van het vorige verslagjaar.

Sector	In dienst	Uit dienst	Einde contract	FPU/pensioen	Eigen verzoek
SC Delfland	3 (5)	3(1)	1	1	1

- Voorgaande schooljaren werd als einddatum 1 september aangehouden. Vanaf dit schooljaar is de einddatum 31 juli.

Door de hoge instroom hebben we weer een aantal collega's kunnen benoemen. Bovendien zijn er nog twee vacatures binnen het O.O.P.

Ter illustratie: Ook onder personeel was er afgelopen jaar sprake van opstroom. Eén van de onderwijs-assistenten is gestart als docent en heeft de bijbehorende studie opnieuw opgepakt. Een andere onderwijsassistent is met een instructeursdiploma gestart met een waarneming voor een tijdelijk afwezige docent.

A2.5 Bevoegd/onbevoegd (VO)

In de onderstaande tabel wordt onder het aantal docenten verstaan de docenten die daadwerkelijk op deze locatie lesgeven. Teamleiders die wel een bevoegdheid hebben maar geen les geven zijn dus niet meegeteld, teamleiders die wel lesgeven uiteraard wel. Docenten die lesgeven op 2 locaties worden alleen meegeteld op de thuislocatie. Ook hier is de peildatum 1-10-2018 om inzicht te hebben in de feitelijke situatie.

1-9-2017	Aantal docenten	Bevoegd	Onbevoegd	Waarvan studerend
sc Delfland	24	21	3	1
1-9-2018	Aantal docenten	Bevoegd	Onbevoegd	Waarvan studerend
sc Delfland	28	25	3	1
1-9-2019	Aantal docenten	Bevoegd	Onbevoegd	Waarvan studerend
sc Delfland	30	24	6	4

Uit deze tabel blijkt dat het aantal onbevoegden op de scD iets toeneemt. Dit wordt veroorzaakt doordat we door het lerarentekort jonge nog voor een lesbevoegdheid studerende docenten aannemen. De 2 onbevoegde collega's die niet studeren zijn al lang in dienst van de SCOD en op grond van persoonlijke omstandigheden niet meer in staat om een bevoegdheid te halen. Het betreft collega's waarvan de directie en het CvB hebben vastgesteld dat het om bekwame docenten gaat. Deze collega's zijn vrijgesteld van het halen van een bevoegdheid op voorwaarde dat ze hun vakinhoudelijke kennis en hun pedagogische en didactische kennis jaarlijks met behulp van aantoonbare nascholing op peil houden.

- Binnen het kader van de wet en de cao krijgen onbevoegde docenten de gelegenheid en de ondersteuning om hun bevoegdheid te halen. Voor het lopende schooljaar (2019 – 2020) geldt dit ook voor collega's in de afdeling PIE en Zorg en Welzijn die wel een onderwijsbevoegdheid hebben maar vanwege de nieuwe programma's een bijscholing moeten volgen.

A2.6 Overzicht medewerkers parttime en fulltime (wtf >0,8)

	SC Delfland	
	wtf > 0,8	wtf ≤ 0,8
1-9-2019	18	19
1-9-2018	17	19
1-9-2017	18	13
1-8-2016	21	11
1-8-2015	21	11

- Het aantal part-timers is de laatste jaren gestegen maar lijkt nu te stabiliseren. Toch blijft het aantal hoog. Hiervoor kunnen we een paar oorzaken aanwijzen:
De al eerder genoemde vervanging van collega's door oudere docenten die gebruik maken van de LFBP uit het CAO.
- Jongere collega's die gebruik maken van ouderschapsverlof in combinatie met deeltijdbanen.
- Een toenemende groep collega's die er voor kiest de tijd voor werk en privé met elkaar in balans te brengen.

A2.7 Functiemix

Datum	% LB	%LC	%LD
1-9-2017 SCD	20,5%	79,5%	0,0%
1-9-2018 SCD	28,3%	62,5%	9,2%
1-9-2019 SCD	37,2%	54,6%	8,2%
1-9-2018 totaal VO SCOD	25,4%	46,4%	28,2%

In 2009 is het functie(mix)beleid in de SCOD vastgesteld. Dit beleid berust van meet af aan op twee belangrijke pijlers:

- De functiemix wordt kwalitatief ingevoerd en gehanteerd;
- De LC-functie is de kwalitatieve norm. Idealiter voldoet elke docent ten minste aan deze functiebeschrijving.

Conform landelijke afspraken is in juni 2015 een zgn. maatwerkmix afgesproken met de PMR. Landelijk bleek de oorspronkelijke landelijke doelstelling niet haalbaar. Met behulp van een rekentool kon een maatwerkmix voor de individuele school worden bepaald. De conclusie uit de getotaliseerde getallen, geldig voor het VO als geheel, mag zijn dat we gemakkelijk voldoen aan de afspraken van destijds. Intussen is de functiemix uit de cao verdwenen. Dat verandert voorlopig niets aan het beleid van de school dat het leraarschap aantrekkelijk moet blijven door carrière mogelijkheden te bieden.

Sinds 2016 wordt de beschikbare ruimte voor hogere functies niet langer in het voorjaar vastgesteld maar bij de formatierealisatie in het najaar, waarna collega's (leraren en OOP) kunnen solliciteren op een hogere functie.

A2.8 Gesprekkencyclus met medewerkers sc Delfland totaal.

Met docenten en ondersteunende medewerkers wordt, afhankelijk van het afgesproken ritme een ontwikkel-, een voortgang- of een beoordelingsgesprek gevoerd. Beoordelingsgesprekken worden gevolgd door een ontwikkelgesprek. Succesvolle sollicitanten voor hogere (docent-)functies starten een nieuwe cyclus in hun nieuwe functie. Een succesvolle sollicitatie kan gezien worden als een (positieve) beoordeling, een afgewezen sollicitant gaat gewoon door in de lopende cyclus.

Locatie	Ontwikkelgesprek	Voortgangsgesprek	Beoordelingsgesprek	Geen gesprek/ nog niet in dienst
sc Delfland	23	26	33	8

- Er is met één collega (SCOD) geen gesprek geweest vanwege langdurige ziekte en één collega was afwezig i.v.m. zwangerschapsverlof. Vanwege het meetmoment van de personele bezetting (1 september 2019) waren 6 collega's vorig jaar nog niet of te kort in dienst bij de sc Delfland. Voor 10 collega's die wel beoordeeld zijn vindt het ontwikkelgesprek dat er op volgt, plaats na de zomervakantie i.v.m. wisseling van leidinggevende.

Resultaat beoordelingsgesprekken

Locatie	Uitstekend	Goed	Voldoende	Onvoldoende
sc Delfland		19	10	4

De onvoldoende beoordeling heeft in één geval geleid tot het niet verlengen van een tijdelijke aanstelling (SCOD). De andere onvoldoende beoordelingen hebben in één geval geleid tot de keuze van betrokken medewerker om ontslag te nemen, en in één geval tot het opstellen van een verbeterplan en in het derde geval tot het gesprek over de inhoud van de functie i.r.t. de beoordeling en een nog niet afgeronde discussie over rechten en plichten (allen STOVOD).

A2.9 Bijzondere omstandigheden (juridische trajecten, maatwerktrajecten e.d.)

Afgelopen jaar zijn er geen collega's geweest die in dit kader genoemd moeten worden.

B. Onderwijs

B1 Algemeen

B1.1 Vorming

Op de sc Delfland bestaat een groot deel van de leerstof uit een traditioneel aanbod van vakken. We zien taal en rekenen als basis van het leren. Een goede beheersing van de Nederlandse taal, zowel het spreken en luisteren als het lezen en schrijven, is voorwaarde voor kennisoverdracht. Basale rekenvaardigheden vormen de basis van het dagelijks bestaan. Achterstanden op het gebied van taal en rekenen worden daarom zo snel mogelijk aangepakt. In de lessentabel is ruimte gemaakt voor een accent op de vakken Nederlands en rekenen.

Daarnaast hebben we de overtuiging dat leren en ontwikkelen plaatsvindt vanuit het geheel. De context, de samenhang tussen leerstof en beroep en/of maatschappij willen we aan leerlingen duidelijk maken. We hebben leerlingen waar mogelijk in situaties gebracht waarin contact werd gemaakt met mensen van buiten de school waarvoor opdrachten werden uitgevoerd. Er was daarmee sprake van een leeropdracht waarvan het resultaat er echt toe deed. Voorbeelden hiervan waren de maatschappelijke stages in leerjaar 2, het ontvangen van de vrijwilligers van “Delft voor elkaar” voor een maaltijd en een activiteitenavond, de samenwerking met Delft voor elkaar, het ontvangen van diverse groepen voor een maaltijd en/of een rondleiding door Delft, het werken aan techniekkisten voor basisschool de Horizon, het organiseren van een spelletjesmiddag voor een groep kinderen en het verzorgen van sportdagen.

Leerlingen kregen zinvolle opdrachten, en werden uitgedaagd een prestatie te leveren waarop ze trots konden zijn. Leerlingen konden een beperkt deel van het programma zelf kiezen. Ze kregen zo de gelegenheid het programma aan te laten sluiten bij hun individuele belangstelling.

B1.2 Socialisering

Socialisering is een belangrijk doel van het onderwijs op een school voor beroepsonderwijs. Het begint met het leren elkaar aan te spreken. We hebben dat met leerlingen gedaan in het Steward-programma. Leerlingen hielden daarbij zelf toezicht in de pauzes en spraken medeleerlingen aan op het maken van rommel of ander ongewenst gedrag. Ook in het onder het kopje vorming vermelde programma zit een belangrijk aandeel met betrekking tot socialisering. Het omgaan met mensen van buiten de school, het doen van vrijwilligerswerk, het zijn voorbeelden waarbij je leert functioneren in een sociale omgeving.

B1.3 Burgerschap

Eén van de thema's in ons onderwijs is “Burgerschap”. Onze opdracht is jonge mensen te vormen die goed in staat zijn hun rol in onze maatschappij inhoud en vorm te geven. Wij zien burgerschap nadrukkelijk als een thema dat niet op zichzelf kan bestaan maar alleen in een context. Burgerschap gaat onder andere over de verhouding van het individu tot de mensen en dingen om hem heen. Het gaat over de manier waarop iemand in zijn werk staat en de betekenis die je wilt hebben voor de samenleving. Dit is de reden dat we burgerschap niet als apart vak aan willen bieden maar willen verweven in het totale curriculum.

In het kader van burgerschapsvorming en onze overtuiging over betekenisvol leren, wordt in het curriculum nadrukkelijk de verbinding gezocht met de samenleving. De school is geen wereld op zichzelf. Waar mogelijk stimuleren wij de interactie tussen lesstof, lesopdrachten en de “buitenwereld”.

Een rode lijn door het complete onderwijsaanbod is de zorg voor de omgeving. In dit verband was bewustwording een belangrijk onderwerp. Het ging daarbij over hoe je omgaat met anderen, maar ook over hoe je omgaat met grondstoffen, gebouwen of dingen. De daarbij behorende leerdoelen zijn moeilijk te meten, maar zijn wel merkbaar. Deze doelen liggen op het gebied van gewenst gedrag, respect en zorgzaamheid. In eerste instantie worden de resultaten van burgerschapsvorming merkbaar in het leefklimaat op school. We vertrouwen erop dat leerlingen de verworven kwaliteiten ook later nog zullen inzetten voor hun omgeving.

B1.4 Samenwerkingsverband en passend onderwijs

In ons samenwerkingsverband (swv) wordt sterk ingezet op het vergroten van de beleidsruimte, zowel op schoolniveau als op het niveau van het swv.

1. Schoolniveau

Er is veel inspanning verricht om om over te kunnen gaan op een **digitaal schoolondersteuningsprofiel** waarin de basisondersteuning en diepte-ondersteuning voor alle scholen éénduidig wordt beschreven en ruimte is om de breedte-ondersteuning per school in te kleuren. De verwachting is dat met dit systeem de administratieve last af zal nemen. De definitieve publicatie van het nieuwe systeem is naar verwachting in november 2019.

De invoering van het bovenschools arrangement voor het programma **Kurzweil** waar alle leerlingen in ons samenwerkingsverband, indien gewenst, gebruik van kunnen maken krijgt na wat aanloopproblemen steeds meer vorm. Zo is leesondersteuning niet meer een duur arrangement, maar opgenomen in de basisondersteuning.

Het preventieve karakter van de **Time In** is vooral aan het begin van het schooljaar goed opgepakt door collega's, waardoor een aantal leerlingen geheel volgens het boekje dit traject doorlopen en succesvol afgerond hebben. Daarnaast hebben we gezien hoe goed de Time In werkt voor leerlingen die het schoolleven in de klas (tijdelijk) te zwaar vinden. Zij bloeien op en leren en groeien hoe ze het beste met bepaalde situaties om moeten gaan.

Tussentijds hebben we ook plaatsingen gehad waar veel discussie over was. Het ging hierbij om leerlingen die in de reguliere situatie forse gedragsproblemen lieten zien. Deze leerlingen een plek in de Time In bieden is oneigenlijk en blijft een lapmiddel. Hun aanwezigheid heeft invloed op het programma van de andere leerlingen en wordt soms als belemmerend ervaren.

Bij leerlingen die geplaatst worden in de Time In is sprake van zeer verschillende problematiek. Dit jaar ging het om gedrag, leerachterstanden, schoolangst en tussentijdse opvang vanwege handelingsverlegenheid rond een leerling. Afgelopen jaar hebben vanuit de sc Delfland als geheel 22 leerlingen een traject gevolgd (SCOD:STOVOD = 9 : 13). Van de geplaatste leerlingen zijn er 15 weer teruggeplaatst binnen de sc Delfland, 2 leerlingen zijn binnen het VSO geplaatst, 2 leerlingen zijn op een andere vo-school geplaatst en 1 leerling is vanwege niet verschijnen doorverwezen naar de leerplichtambtenaar.

Afgelopen jaar zijn de samenwerking met **Jongeren Informatie-Punt** op locatie anders vormgegeven. We hebben er voor gekozen om het JIP een aantal trainingen te laten geven. Het spreekuur van het jaar daarvoor leverde niet voldoende op en hebben we als school, misschien tijdelijk, stopgezet. Er zijn wel themalessen gegeven op een aantal vlakken, van Social Media tot omgaan met geld.

We hebben voor sc Delfland breed 9 leerlingen een **individueel arrangement** aangevraagd. Het betrof 4 coaching trajecten, 5 keer een plaatsing op de Flex-voorziening. Opvallend en zorgwekkend is dat het aantal aangevraagde arrangementen de laatste jaren een stijgende lijn laat zien. Voor in totaal 204 leerlingen (SCOD:STOVOD = 75 : 129) is een LWOO-arrangement aangevraagd.

De planning voor het onderzoek brugklas en klas 3 **GGD** was voor klas 1, net als vorig jaar, weer krap. Besloten is om na het invullen van de vragenlijsten door leerlingen, ouders en mentoren niet alle leerlingen te zien, maar alleen de leerlingen waar sprake was van een zorgvraag.

De vragenlijsten voor klas 3 zijn niet afgenomen, maar er zijn afspraken voor komend schooljaar. De vragenlijsten zullen meteen aan het begin van het schooljaar in klas 4 worden afgenomen.

Komend jaar werken we voor het eerst met een **werkbudget per schoollocatie** dat ingezet kan worden voor extra onderwijsondersteuning. De gewenste ondersteuning kan in overleg worden uitgevoerd door externe of door schooleigen deskundigen. Door het inzetten van dit werkbudget kan de school meer maatwerk leveren.

De basiszorg staat daarmee stevig in de schoenen op sc Delfland. De keerzijde van goede basiszorg is wel dat er daardoor meer zorgleerlingen aangemeld worden. Passend Onderwijs en de veranderende populatie (meer aanmeldingen van zorgleerlingen) zorgen ervoor dat er wellicht steviger en eerder ingezet moet worden op goede basiszorg. Versterken van de pedagogische en didactische capaciteiten van de docenten speelt daarbij een rol. Maatwerk in het aanbieden van werkvormen en leerstof is noodzakelijk. Daarnaast zullen de mentoren eerder leerlingen moeten verwijzen naar het zorgteam.

2. Samenwerkingsverband

Op het niveau van het smv is gekozen voor de zgn. **Opting out** voor wat betreft de bekostiging van LWOO-geïndiceerde leerlingen. Dit houdt in dat de bekostiging niet meer op basis van een afgegeven LWOO-beschikking door DUO aan de scholen wordt verstrekt. In plaats daarvan wordt op grond van een door het smv afgesproken procedure een bedrag per individuele leerling door het smv aan de school ter beschikking gesteld. Hierdoor worden flexibel ingezette maatwerktrajecten mogelijk. Ook voor afgelopen jaar werd afgesproken dat de bekostiging op dezelfde manier zal worden vastgesteld als de door DUO gehanteerde systematiek. Door de opting out kan het smv straks beter inspelen op de stijgende aantallen leerlingen die voor extra ondersteuning in aanmerking komen door de middelen doelmatiger in te zetten dan wel door de bekostiging per leerling vast te stellen op basis van de individuele ondersteuningsbehoefte. Risico voor de school is dat niet meer gerekend kan worden op vooraf vastgestelde inkomsten. De school zal in moeten gaan spelen op meer flexibiliteit in de leerlingzorg en in het inzetten van extra ondersteuning aan lwoo-leerlingen.

De bezetting van de **OPR (Ondersteuningsplanraad)** vanuit de verschillende scholen is dit jaar redelijk op orde. De inspectie heeft vorig jaar aanbevelingen gedaan over de rol die de OPR zou kunnen/moeten spelen. Verwachting is dat er gesprekken zullen komen tussen leden van de OPR en het bestuur van het SWV in het nieuwe schooljaar.

B1.5 Internationalisering

Uniek voor de scD is dat we al een aantal jaren deelnemen aan een Internationaliseringsproject onder de noemer van Erasmus+. Na de afwijzing vorig schooljaar is er toch weer een nieuw project toegekend en gestart onder de naam "Living in a challenging world". Het project gaat over de manier waarop in de deelnemende landen wordt omgegaan met mensenrechten. Opnieuw blijkt dat ontmoetingen met

leeftijdgenoten uit andere landen voor onze leerlingen bijdraagt aan wederzijds begrip en een ervaring van blijvende waarde is.

Deelnemende landen zijn dit keer naast Nederland, Bulgarije, Griekenland, Zweden en IJsland.

B1.6 Doorgaande lijn tussen PO en VO

Speerpunt was afgelopen jaar de doorgaande leerlijn taal- en rekenen. Gemiddeld is het instroomniveau van onze leerlingen op het gebied van Nederlands en Engels aan de lage kant. Op sc Delfland slagen we er niet voldoende in om de achterstand in de eerste twee jaar weg te werken. De onderwijsinspanning levert dus niet op wat het team beoogt. Vragen die we daarbij stellen zijn:

- Wat kan het PO doen om leerlingen beter voor te bereiden?
- Wat kan het VO doen om de lijn vanuit het p.o. door te zetten?
- Wat kunnen leerkrachten 7/8 p.o. en docenten onderbouw v.o. van elkaar leren?

Er is op afgelopen cursus een onderzoek uitgevoerd door één van de directeurs van onze basisscholen die een groot aantal lesbezoeken heeft afgelegd en gesprekken heeft gevoerd met collega's in zowel het po als het v.o. Dit heeft geresulteerd in een rapport met aanbevelingen voor acties die als doel hebben de doorgaande lijn tussen p.o. en sc Delfland te verbeteren. Aan het einde van het schooljaar zijn er concrete acties en verbeteringen afgesproken waar in 2019-2020 en verder door leerteams aan gewerkt wordt. De focus ligt daarbij op de taallijnen Nederlands en Engels en de doorstroom p.o. – v.o..

Samen met het primair onderwijs zijn afgelopen jaar de projecten beroepsonderwijscaroussel (kennismaking van groep 8 met vmbo) en leren door doen (lessenserie voor een specifieke doelgroep uit het p.o.)

uitgevoerd. In samenwerking met de Haagse Hogeschool en de TU is met leerlingen uit de techniek gewerkt aan het realiseren van techniekkisten voor basisschool de Horizon.

B1.7 Doorgaande lijn tussen VO en ROC

Net als in voorgaande jaren wordt er nauw samengewerkt met ROC-Mondriaan. Afgelopen jaar hebben we het accent gelegd op de uitvoering ontwikkeld lesmateriaal op het gebied van Awareness in het kader van Cyber Security.

Daarnaast volgen leerlingen in klas 4 PIE het mede door ons ontwikkelde keuzevak "De comfortwoning". In het kader van uitwisseling en kennismaking met het MBO gaan ze hiervoor naar de locatie Tinwerf van het Mondriaan. In het "Over de schutting" keuzevak ontwerpen volgen leerlingen een deel van het programma op het Mondriaan. Het gaat in dit kader om het onderdeel "De drone-race". Bekostiging van dit programma kan door een verkregen subsidie ter bevordering van activiteiten die de doorgaande leerlijn vo – mbo versterken.

B1.8 Bijdrage vanuit de units

Onderstaande verslagen zijn aangeleverd door de unit-leiders en geanonimiseerd overgenomen.

Onderbouw (tekst G. Kühne)

Inleiding

Na twee en een half jaar onderwijs in het nieuwe gebouw is duidelijk geworden dat sc Delfland een groeiende school is geworden. Via heel veel verschillende paden wordt gewerkt aan een samenwerkingsverband tussen twee scholen waar nog nauwelijks sprake is van twee scholen. sc Delfland

werkt voor de leerlingen, maar ook steeds meer voor het personeel als een eenheid. Leerlingen én collega's weten steeds minder bij welke school de andere leerling is ingeschreven of de andere collega werkzaam is. Leerlingen zitten óp, en collega's werken vóór sc Delfland.

Wijziging organisatiestructuur

Met de overgang van cursusjaar 2018-2019 naar 2019-2020 is de stap gezet naar de uiteindelijk bedoelde organisatiestructuur binnen sc Delfland. De school staat met de start van 2019-2020 onder leiding van 1 directeur, 5 unitleiders en 1 locatiemanager. Deze 7 werknemers vormen gezamenlijk de staf. In de onderbouw is één unitleider voor de gehele onderbouw vervangen door één unitleider per leerjaar.

Teamplan

Dit schooljaar is veel aandacht besteed aan kwaliteit van onderwijs. Net als de bovenbouwunits heeft ook het onderbouwteam teamplannen opgesteld welke zijn afgeleid van het schoolplan. Alhoewel niet alle doelen zijn behaald, is toch een grote stap gezet in het bewust werken aan gezamenlijk gestelde doelen. Het teamplan was beslist ambitieus. Het merendeel van de doelen is in belangrijke mate wel gehaald. Niet behaalde doelen zijn meegenomen naar het nieuwe teamplan van 2019-2020.

PR activiteiten

PR activiteiten vinden vooral plaats in de onderbouw. Hier vindt ook de belangrijkste instroom plaats. Er waren PR activiteiten (voorlichtingsavonden en scholenmarkten) bij 10 basisscholen. Er zijn ongeveer 3500 informatiepakketten bezorgd bij ongeveer 50 basisscholen. Met name zijn hierin de scholen betrokken vanuit het Christelijk Onderwijs. Het Openbaar Onderwijs is hierbij achtergebleven. Er is geadverteerd in meerdere plaatselijke kranten. Er vond een informatieavond plaats voorafgaand aan een zeer goed bezochte open dag.

Van diverse schoolactiviteiten zijn artikelen geplaatst op de website van de school en de Facebookpagina.

Plaatsingsprocedure nieuwe leerlingen

Het nieuwe gebouw en de diverse PR activiteiten hebben geresulteerd in een overweldigende belangstelling van aspirant leerlingen en hun ouders. Er is maximaal ingeschreven. Tientallen leerlingen konden niet worden geplaatst. Er is een aanname beleid opgesteld waarbij het beginsel van nabij onderwijs is toegepast. Ook nieuwe leerlingen die al een broer of zus op onze school hadden kregen voorrang bij plaatsing. Door de enorme groei van de belangstelling voor onze school zijn scherpere en duidelijkere regels voor plaatsing opgesteld. De regels zijn gemakkelijk te vinden op de internetpagina van de school.

Speciale activiteiten

Dit cursusjaar is veel aandacht besteed aan het vervolmaken van veel leerling activiteiten. De jaaragenda stond werkelijk bol van zaken die door verschillende gremia in de school werden georganiseerd. Hieronder een min of meer chronologische opsomming van activiteiten voor de onderbouw in het cursusjaar 2019-2020

- Speciale activiteiten
 - o Kennismaking nieuwe eerste klassers – juni 2018
 - o Wen-activiteiten klas 1 en klas 2
 - o Bezoek brandweer klas 2
 - o Meidenvenijn in klas 2
 - o Erasmus+
 - o Generation Discover – Shell Malieveld – klas 1
 - o On stage beroepenfeest – Doe dag – klas 2
 - o Wegwijzer klas 2
 - o CITO VAS klas 1 en klas 2
 - o Taalkr8dag klas 1
 - o Taalkr8dag klas 2
 - o Bezoek Blijdorp in het teken van beroepskeuze
 - o Schoolfotograaf
 - o Begeleiding nieuwe collega's
 - o Week van de mediawijsheid klas 1 en klas 2
 - o Kunstklik Rietveld theater (week van de mediawijsheid) klas 1
 - o Studiemiddagen CPS Differentiëren is te leren
 - o Winterfeest Leerlingenraad
 - o Kerstviering
 - o Paasviering
 - o Projecten waaronder “Wereldvakantie”
 - o Afscheid Herman de Vries
 - o Afscheid Sytske Goslinga
 - o Afscheid Steef Priem
 - o Afscheid Nicole Veldhuis
 - o Profiel keuze traject klas 2
 - o Informatie-avond voorafgaand aan het Open Huis
 - o Open Huis
 - o Voorlichting bij primair onderwijs
 - o JIP liefdesbus klas 2 – seksuele voorlichting
 - o Valentijnsfeest – rozenactie
 - o Delfland Doet – Goedendoelenactie
 - o Vragenlijsten JGZ
 - o Talentenklassen klas 1 en klas 2
 - o PSO klas 1 en klas 2
 - o Leerlingbesprekingen en cijfervergaderingen
 - o Toetsweek einde jaar
 - o Eindfeest

Kwaliteitsverbeteringen

Gezamenlijk is een cursus gevolgd in het verbeteren van de vaardigheid “differentiëren” in de klas. Er wordt door deze cursus ingezet in een duidelijke kwaliteitsslag binnen ons onderwijs. Verder wordt er werk gemaakt van het professioneler praten over leerlingen. De leerlingbesprekingen en rapportbesprekingen verlopen professioneler en er wordt merkbaar beter verslag gelegd in Magister. De samenwerking tussen zorgcoördinator, mentor en unitleider verloopt beter. Leerlingen die extra begeleiding nodig hebben zijn sneller in beeld en trajecten zijn sneller opgestart. Zaken worden zichtbaar vaker en beter vastgelegd in Magister. Ouders zijn sneller en beter geïnformeerd.

De school wordt merkbaar een meer professionele organisatie.

Profielkeuzetraject leerlingen

Om tot een goede keuze van het profiel te komen is een uitgebreid pakket van maatregelen getroffen.

Hierdoor zijn leerlingen bewust en onbewust in beide leerjaren continue bezig met het maken van keuzes gericht de uiteindelijke profielkeuze. In klas 1 en in klas 2 volgen alle leerlingen PSO lessen en lessen in de talentenklassen die bijdragen in de oriëntatie van de leerlingen binnen de verschillende profielen.

Ieder jaar opnieuw worden de programma's bijgewerkt en de keuzeprocedure aangepast om dit proces zo optimaal als mogelijk te begeleiden. Ook dit jaar zien we weer verbeteringen die er toe hebben bijgedragen dat nóg meer leerlingen in het voor hen juiste profiel zijn terechtgekomen.

Klachten van ouders

Er is één klacht van een ouder doorverwezen naar de directeur van de school. De ouder was het niet eens met de handelwijze van de unitleider die meerdere malen haar zoon had geschorst wegens wangedrag naar andere leerlingen. De directeur was het eens met de beslissing van de unitleider. De ouder berustte in het oordeel van de directeur.

CITO-VAS Toetsing

De discussie over de zinvolheid van de CITO-VAS toetsen heeft er toe bijgedragen dat in het volgende cursusjaar ook klas 3 gaat meedoen aan de CITO-VAS toetsen. Een vereiste daarbij is dat de opbrengsten van de CITO-VAS toetsen beter in kaart dienen te worden gebracht. Belangrijke vragen die daarbij beantwoord dienen te worden zijn:

- Nulmeting – hebben leerlingen een juist advies – zitten leerlingen binnen de juiste opleiding
- Welke groei maakt een leerling door tijdens het onderwijs van sc Delfland
- Hoe doet een bepaalde leerling het ten opzichte van andere leerlingen in dezelfde opleiding
- Hoe doen de verschillende vakken het ten opzichte van elkaar in onze school
- Wat kun je zeggen over de kwaliteit van het onderwijs in de verschillende leerwegen (b-k-g)
- Hoe doet onze school het ten opzichte van andere scholen

In het volgend cursusjaar zal een collega zich bezighouden met de opbrengsten van de CITO-uitslagen en antwoorden geven op deze vragen.

IPB gesprekcyclus

Dit cursusjaar is gekozen om alle collega's is dezelfde gesprekcyclus op te nemen. Hieronder een overzicht van de verschillende gesprekken.

Voortgangs-gesprek	Lesbezoeken	Beoordeling + gesprek	taakgesprekken
12	12	12 (1x onvoldoende, 2x voldoende, 9x goed)	25

Met 1 collega (STOVOD) is geen gesprek geweest omdat ze met zwangerschapsverlof was. De onvoldoende beoordeelde collega (STOVOD) heeft ervoor gekozen het dienstverband te beëindigen.

Tot slot

Alhoewel het een hectisch jaar is geweest waarin wellicht niet alle gestelde doelen zijn gehaald, kunnen we terugkijken op een zeer geslaagd jaar. Het gaat goed met sc Delfland en er is bovenal sprake van een bruisende(!) school.

Bovenbouw Zorg en Welzijn (tekst D. Rijnsdorp)

Stage

In de 3e klas hebben alle 52 leerlingen van Zorg & Welzijn stage gelopen. Ze hebben zelf een stageadres moeten vinden. De gemiddelde stageduur voor de leerlingen was 12 weken lang één dag per week.

Buitenschoolse activiteiten

Leerlingen hebben een bezoek gebracht aan:

- Zorglocatie Westhoek, dit is een dagbesteding voor mensen met een verstandelijke beperking.
- Dagbesteding Paardenmarkt, ook dit is een dagbesteding voor mensen met een verstandelijke beperking.

Daarnaast hebben de leerlingen deelgenomen aan Delfland Doet! waarbij ze via allerlei klusjes geld hebben ingezameld voor een maatschappelijk doel.

Van buiten naar binnen

De school heeft bezoek gehad van:

- Ouders, die de High Tea bezochten.
- De zonnebloem, ouderen die een hapje kwamen eten.

En verder

- Er is een workshop/activiteit georganiseerd voor ouderen in Delft.
- Via Delft in Beweging zijn ouderen op bezoek geweest in de salon van Zorg & Welzijn.
- Oud leerlingen hebben een voorlichting gegeven over hun opleiding die ze volgen op het MBO.
- Een gastdocent heeft een les gegeven over orgaandonatie.
- Een gastdocent heeft een les gegeven over homoseksualiteit.

Introductiedagen en uitstapjes

De nieuwe derdejaars hebben introductiedagen inclusief overnachting gehad. Daarnaast zijn de derdejaars naar Praag geweest op werkweek. De vierdejaars hebben o.a. een cursus zelfverdediging gevolgd alsmede een sollicitatietraining. Daarnaast was er voor de vierdejaars filmbezoek en een schoolreis.

Stewards

Alle leerlingen uit klas 3 zijn 2 weken steward geweest. Dat betekent dat zij in pauzes belast zijn geweest met het toezicht op medeleerlingen in de openbare ruimtes van de school.

Klachten

Er zijn door ouders geen schriftelijke klachten ingediend. Wel is er éénmaal bezwaar gemaakt tegen een schorsing.

Gesprekkencyclus

Alle personeel van Zorg & Welzijn heeft in het kader van de gesprekkencyclus een beoordelingsgesprek gehad, gevolgd door een ontwikkelgesprek. Alleen de unitleider is niet beoordeeld. Die heeft alleen een ontwikkel-/voortgangsgesprek gehad.

Daarnaast is er één langdurig zieke docent voor wie het beoordelingsgesprek is opgeschort.

Teamplan Zorg & Welzijn

De meeste doelstellingen uit het teamplan zijn gehaald. Het doel om bij de profiieldelen hoger te scoren is niet gehaald. Fijn is dat alle docenten scholing rond differentiëren hebben afgerond. Social media en leerlingen blijven voor problemen zorgen. Succesvol is een traditioneel keuzedeel voor Zorg & Welzijn ingewisseld voor Tekenen, schilderen en illustreren.

Bovenbouw Economie en Ondernemen (tekst J. Rombouts)

Realisatie doelen teamplan

Lessen worden gegeven m.b.v. moderne ICT. Docenten zijn in staat om gedifferentieerd les te geven en passen dit veelvuldig toe in de "sc Delfland les". Er wordt veel aandacht besteed aan lezen tijdens de lessen bij alle vakken. Er wordt een eenduidige rekendidactiek gehanteerd bij wiskunde, economie en de profielvakken. Er is een begin gemaakt met de aansluiting van AVO vakken bij de profielen. De leeropbrengsten worden ook merkbaar vastgelegd. Leerlingen leren zowel incidenteel als structureel buiten de school. Voor de moeizame invulling van stages bij E&O is een eigen leerwerkbedrijf opgezet.

Gesprekkencyclus

Met alle docenten en ondersteunende medewerkers is, afhankelijk van het afgesproken ritme een ontwikkel-, een voortgang- of een beoordelingsgesprek gevoerd. Met 6 docenten en 1 ondersteunende medewerker is een beoordelingsgesprek gevoerd. Met 1 docent is een voortgangsgesprek gevoerd en met 1 docent is geen gesprek gevoerd i.v.m. het bereiken van de pensioen gerechtigde leeftijd.

Beoordelingsgesprekken zijn gevolgd door een ontwikkelgesprek. Daarin zijn de ontwikkel en scholingsbehoeften vastgelegd.

Locatie	Ontwikkelgesprek	Voortgangsgesprek	Beoordelingsgesprek	Geen gesprek/ nog niet in dienst
sc Delfland	8	1	7	1

Resultaat beoordelingsgesprekken

Locatie	Uitstekend	Goed	Voldoende	Onvoldoende
sc Delfland		3	3	1

Met de onvoldoende beoordeelde collega (STOVOD) worden gesprekken gevoerd om tot een verbeterplan te komen.

Klachten

Er zijn geen schriftelijke klachten ingediend.

Bovenbouw Produceren, Installeren, Energie (tekst M. Jansen)

In dit schooljaar is er een start gemaakt met het constructief uitvoeren van collegiale visitaties binnen de unit. In de opstartfase is ervoor gekozen om deze visitaties door de collega's zelf na te bespreken en hier nog geen systematiek aan te koppelen. Dit is positief geëvalueerd en zal komend jaar een vervolg krijgen.

Na een moeilijke periode in voorgaande jaren is er dit jaar weer een succesvol stagetraject binnen de 3^e klas opgezet, welke in de komende jaren zal worden geborgd.

Er is een eerste stap genomen in het aansluiten van de AVO-vakken bij het praktijkvak PIE. Een mooi voorbeeld hiervan was de samenwerking met wiskunde waar een opdracht van PIE werd ingezet als ruimtelijk object waaraan allerlei berekeningen moesten worden uitgevoerd.

Om meer rust op het plein te creëren is er kritisch door de unit gekeken naar de inrichting en het gebruik en hebben deze lopende het jaar aangepast. Door een duidelijke splitsing te maken tussen een pauze-ruimte en een werk/computerruimte is er meer overzicht op het plein en ook meer rust. De collega's die op het PIE plein les geven maken in de nieuwe situatie ook vaker gebruik van de computerwerkplekken op het plein, wat wij als een positieve ontwikkeling zien m.b.t. de digitale geletterdheid van onze leerlingen.

Activiteiten

Dit jaar zijn er meerdere bijzondere activiteiten geweest m.b.t. LOB, buitenschools leren en leren door doen. Zo heeft de 3^e klas stage gelopen, is er binnen een keuzevak meegedaan aan de Vakkanjers wedstrijd, is er een klein groep leerlingen actief betrokken bij het TechCube project en zijn er diverse gastlessen en excursies geweest.

Professionalisering

Alle docenten van de unit hebben succesvol de cursus Differentiëren kun je leren van het CPS afgerond. Daarnaast zijn er in kleinere groepen en op individuele basis nog enkele bijscholingen en cursussen gevolgd, waaronder 3D-tekenen met Autodesk Fusion 360, basiscursus elektrotechniek, BHV/EHBO-herhaling en begrijp dyscalculie.

De bijscholing t.b.v. de bevoegdheid PIE aan de HRO is nog niet van start gegaan door onduidelijkheden vanuit de HRO.

Gesprekkencyclus

Met 4 docenten en 1 ondersteunende medewerkers is, afhankelijk van het afgesproken ritme een ontwikkel-, een voortgang- of een beoordelingsgesprek gevoerd. Met 1 docent is er i.v.m. langdurige afwezigheid nog geen gesprek geweest binnen de reguliere gesprekkencyclus, dit volgt weer bij het hervatten van de reguliere werkzaamheden. Met 1 andere docent is ook geen gesprek gevoerd binnen de vaste gesprekkencyclus omdat deze als zzp'er wordt ingehuurd door de school. Beoordelingsgesprekken worden begin volgend schooljaar opgevolgd door een ontwikkelgesprek. Daarin worden de ontwikkel- en scholingsbehoeften vastgelegd.

Locatie	Ontwikkelgesprek	Voortgangsgesprek	Beoordelingsgesprek	Geen gesprek/ nog niet in dienst
sc Delfland		1	5	

Resultaat beoordelingsgesprekken

Locatie	Uitstekend	Goed	Voldoende	Onvoldoende
sc Delfland	0	3	1	1

De onvoldoende beoordeelde collega (SCOD) was in de proeftijd. Het tijdelijk dienstverband is niet verlengd.

Klachten

Er zijn geen officiële klachten gemeld.

B2 Onderwijsresultaten

B2.1 Inspectieconstatering en oordeel onderwijsresultaten

Van de inspectie heeft de SCOD het oordeel gekregen dat we gerekend over de afgelopen jaren op alle punten voldoen aan de norm of er zelfs beter op te presteren dan de norm. Dit heeft geresulteerd in een basis-toezicht voor het komende jaar. Bijlage 1 geeft het inspectie-oordeel van het SCOD-deel van de sc Delfland weer.

In juni van het afgelopen schooljaar is de school opnieuw bezocht door de onderwijsinspectie. Het betrof een bezoek aan de STOVOD in het kader van een herstelopdracht op het gebied van kwaliteitszorg en de actualisering van het schoolondersteuningsprofiel. Omdat de sc Delfland bestaat dankzij de intensieve samenwerking van docenten van beide moederscholen, vatten we het oordeel op als oordeel over de gehele sc Delfland.

Het is verheugend te constateren dat we als locatie op alle punten aan de verplichtingen hebben voldaan en vooral dat het beschreven systeem van kwaliteitszorg door alle medewerkers op de locatie werd herkend als onderdeel van de dagelijkse werkelijkheid. Het inspectiebezoek resulteerde daarmee in een basistoezichtsarrangement voor de komende jaren.

Een samenvatting van de belangrijkste onderwijsresultaten naar het model van “Scholen op de Kaart” is te vinden in Bijlage 2.

B2.2 Onderwijstijd

Sinds augustus 2015 wordt niet meer *per jaar* verplicht hoeveel tijd de leerlingen moeten maken, en is er ook ruimte voor maatwerk. In de nieuwe systematiek wordt gemeten hoeveel onderwijstijd door de school beschikbaar wordt gesteld voor de diverse groepen leerlingen. Leerlingen moeten daarbij wel daadwerkelijk in staat zijn de aangeboden lessen te bezoeken. Het aanbod dient in de leerjaren 1 t/m 3 per jaar minimaal 1000 uur en in het examenjaar minimaal 700 uur te bedragen. In de cursus 2018 – 2019 is de discussie gevoerd over wat we verstaan onder onderwijstijd. Het resultaat is vastgelegd in geaccordeerd beleid. Voor de presentatie wordt vanaf dit jaarverslag gekozen voor een weergave van het aantal daadwerkelijk beschikbaar gestelde uren onderwijs per opleiding. Voor afgelopen jaar maken we nog éénmaal gebruik van de gegevens zoals deze geregistreerd staan in het schooladministratiesysteem Magister. Het lopende cursusjaar (2019 – 2020) zal overgeschakeld worden op de systematiek zoals beschreven in de notitie onderwijstijd.

De conclusie is dat de onderwijstijd voor alle klassen ruim wordt gehaald als we als norm 1000 uur in klas 1 t/m 3 en 700 uur in klas 4 hanteren om aan de eis van 3700 uur over vier leerjaren te voldoen.

Onderwijstijd per studie per klas

Datum vanaf 1/8/2018

t/m 31/7/2019

Lesperiode 2018-2019

Basisberoepsgerichte leerweg 1	Norm	Realisatie	Prognose	% Norm
Gemiddelde	1000	1001	1090	100
Kaderberoepsgerichte leerweg 1	Norm	Realisatie	Prognose	% Norm
Gemiddelde	1000	1010	1099	101
Ggemengde leerweg 1	Norm	Realisatie	Prognose	% Norm
Gemiddelde	1000	1011	1102	101

Basisberoepsgerichte leerweg 2	Norm	Realisatie	Prognose	% Norm
Gemiddelde	1000	1050	1143	105
Kaderberoepsgerichte leerweg 2	Norm	Realisatie	Prognose	% Norm
Gemiddelde	1000	1039	1130	104

Basisberoepsgerichte leerweg 3	Norm	Realisatie	Prognose	% Norm
Gemiddelde	1000	1012	1104	102
Kaderberoeps leerjaar 3	Norm	Realisatie	Prognose	% Norm
Gemiddelde	1000	1003	1095	102
Gemengd leerweg 3	Norm	Realisatie	Prognose	% Norm
Gemiddelde	1000	1014	1105	101

Basisberoepsgerichte leerweg 4	Norm	Realisatie	Prognose	% Norm
Gemiddelde	700	742	794	106
Kaderberoepsgerichte leerweg 4	Norm	Realisatie	Prognose	% Norm
Gemiddelde	700	731	783	105
VMBO Gemengde 4e jaar	Norm	Realisatie	Prognose	% Norm
Gemiddelde	700	847	874	121

B2.3 In- door- en uitstroom

De scholencombinatie Delfland stond afgelopen jaar opnieuw behoorlijk in de belangstelling van ouders en leerlingen die de overstap po – vo moesten maken. Opnieuw overschreed het aantal aangemelde leerlingen de capaciteit van de school. Van de 206 aangemelde leerlingen hebben er 135 een brief gekregen met het bericht dat de leerling geplaatst was. Voor 71 niet geplaatste leerlingen is een andere school gevonden waar de leerlingen geplaatst konden worden. Van dit aanbod is maar weinig gebruik gemaakt, een paar leerlingen kozen voor een plaats op een wachtlijst.

Uiteindelijk besloot een aantal leerlingen toch af te zien van een plaats op de sc Delfland omdat ze toch op een school dicht bij huis geplaatst konden worden. In een veel later stadium werden we geconfronteerd met uitzonderlijk veel opgehoogde adviezen vanuit de basisschool. Hierdoor werden 14 leerlingen alsnog toegelaten tot de mavo's. De inschrijving voor de brugklas werd afgesloten met 124 leerlingen voor de nieuwe eerste klassen van de sc Delfland als geheel.

In de hogere leerjaren ontstond een probleem omdat er vanuit de moederorganisaties meer leerlingen geplaatst zouden moeten worden dan dat er plaatsen waren. Het ging daarbij om leerlingen die vanuit de ISK of vanuit de PRO door konden stromen naar het regulier onderwijs, maar ook om leerlingen die voor wie de mavo te hoog gegrepen bleek. Omdat de definitieve beslissing dat een leerling af moet stromen zo laat mogelijk genomen werd, het grote aantal verwachte afstromers van één van de locaties en plaatsgebrek op de sc Delfland, konden van deze laatste groep veel leerlingen niet meer geplaatst worden.

Aanbevelingen voor de nieuwe cursus:

- Houdt rekening met ouders die meerdere scholen van eerste voorkeur opgeven in de regio.
- Laat in de eerste ronde niet meer dan het maximum aantal leerlingen toe.
- Stuur op een maximum aantal leerlingen van 125 bij de start in leerjaar 1.
- Laat ouders tekenen voor het accepteren van een plaatsing.
- Reserveer de plekken die ontstaan door opgehoogde adviezen voor tussentijdse instromers.

Instroom aantal leerlingen klas 1

Klas	2017-2018	2018-2019	2019-2020
KB	14 (6 LWOO)	29 (3 LWOO)	35 (4 LWOO)
BB	39 (24 LWOO)	35 (25 LWOO)	26 (24 LWOO)
GL	9	3	0
Totaal	62 (30 LWOO)	67 (28 LWOO)	61 (28 LWOO)

Instroom aantal leerlingen hogere jaren (peildatum 1 oktober)

Klas	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Totaal (alle locaties)	56	49	26

Instroom sc Delfland van buiten de SCOD

Klas	2017-2018	2018-2019	2019-2020
BB2/BBL2	1		
KB2	1	2	
BB3/BBL3	1	3	1
KB3/KBL3	8	9	
GL3	1		
GL4	1		1
TOTAAL	13	14	2

Instroom sc Delfland vanuit de SCOD

	2017-2018	2018-2019	2019-2020
	Aantal	Aantal	Aantal
M1 naar BB2			
M1 naar KB2	2	4	1
M2 naar KB3	7		4
M3 naar KB3	3	4	
TOTAAL	12	8	5

B2.4 Op- en afstroom, stapelen

Locatie sc Delfland, opstroom

	2016-2017		2017-2018		2018-2019	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
BB1 naar KB2	6	28,6%	6	15,3%	6	17,1%
KB1 naar G2	7	29,2%	2	8,7%	7	24,1%
BB2 naar KB3	1	11,1%	2	10,5%	6	17,6%
KB2 naar G3					3	9,1%
BB3 naar KB4	1	7,1%	0	0%	0	
KB3 naar G4					3	11,5%

Locatie sc Delfland, afstroom

	2016-2017		2017-2018		2019-2020	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
KB1 naar BB2	2	8,3%	3	21,4%	1	3,5%
KB2 naar BB3	3	10,7%	0	0%	1	3,1%
KB3 naar BB4			1	2,6%		

Locatie sc Delfland, stapelen

	2016-2017		2017-2018		2019-2020	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
BB4 naar KB4	2	20%	0	0%	0	0%

- We zien dat intern de afstroom afneemt en de opstroom toeneemt. Heel veel leerlingen stromen op van KB naar GL. De overstap van KBL naar de mavo wordt daardoor vrijwel niet meer gemaakt.
- Het opstroombeleid is aantoonbaar succesvol. Het roept wel de vraag op of leerlingen vervolgens het examen zullen halen in de nieuwe opleiding. Monitoring van het al dan niet succesvolle vervolg moet de komende jaren punt van aandacht zijn!

B2.5 Uitstroom

Locatie sc Delfland, uitstroom

Ongediplomeerd	2016-2017		2017-2018		2019-2020	
	Bevorderd	Niet bevorderd	Bevorderd	Niet bevorderd	Bevorderd	Niet bevorderd
1 ^e leerjaar	1		2		2	
2 ^e leerjaar	3	2		3	1	
3 ^e leerjaar		1		2		1
4 ^e leerjaar						1
Totaal	4	3	2	5	3	2
Gediplomeerd	33		40		47	

- De niet-bevorderde uitstroom blijft laag!

B2.6 Zittenblijvers

Het beleid dat is gericht op het terugdringen van zittenblijven lijkt succesvol. Het aantal zittenblijvers is de afgelopen jaren minimaal. Vanwege langdurige afwezigheid wordt er soms toch voor gekozen een leerling te laten doubleren..

Zittenblijvers VMBO, locatie sc Delfland

Leerjaren	2016-2017	2017-2018	2018-2019
1 ^e leerjaar	0	0	
2 ^e leerjaar	1	0	2
3 ^e leerjaar	2	0	1
Zittenblijvers	3	0	3

B2.7 Leerlingenaantallen

Klas	2017-2018				2018-2019				2019-2020			
	B	K	G	Iwoo	B	K	G	Iwoo	B	K	G	Iwoo
1 ^e leerjaar	39	14	9	(29)	34	29	3	(26)	26	35	0	(28)
2 ^e leerjaar	21	25		(21)	34	33	1	(30)	29	29	10	(23)
3 ^e leerjaar	9	38		(4)	22	26	10	(19)	28	38	3	(28)
4 ^e leerjaar	12	30	1		9	38	3	(3)	23	22	15	(19)
TOTAAL	81	107	10	(54)	99	126	17	(78)	106	124	28	(98)
	198				242				258			

- Mede dankzij de nieuwbouw is het leerlingenaantal de afgelopen jaren fors gestegen. Het maximum aantal is eigenlijk bereikt. We verwachten volgend jaar nog een éénmalige stijging naar ongeveer 270 leerlingen om daarna te stabiliseren rond de 260 leerlingen.

B2.8 Resultaten eindexamens

Percentage geslaagden

Onderwijs	2016-2017	2017-2018	2018-2019
BB	91%	100%	100%
KB	92%	97%	100%
GL		100%	67%
LWT	100%		100%

Het slagingspercentage herstelde zich na een dip in 2017. Omdat het nog steeds over een beperkt aantal leerlingen gaat, zegt een percentage niet veel. Uiteindelijk hebben 47 van de 48 examenkandidaten het diploma behaald. Één leerling uit de gemengde leerweg is dat niet gelukt.

Dit examenjaar zijn voor de eerste keer in heel Nederland examens afgenomen in de nieuwe beroepsgerichte profielen. Deze zijn organisatorisch en qua resultaten goed verlopen.

Verschillen SCOD Schoolexamen / Centraal Examen

De (inmiddels afgeschafte) inspectienorm is dat het maximale verschil 0,5 mag zijn. We blijven het voor ons zelf hanteren als vuistregel. Daarbij merken we op dat we een heel kleine school zijn. Landelijk hebben vergelijkbare scholen 3 tot 4 keer zoveel leerlingen.

In Bijlage 3 staat een uitgebreide analyse van de examenresultaten en de verschillen tussen cijfers voor het schoolexamen en het centraal examen.

Omdat het over zeer kleine aantallen leerlingen gaat, kunnen uit de gepresenteerde tabellen niet altijd conclusies worden getrokken over het verschil SE – CE of het verschil tussen cijfers van de school en landelijk gemiddeldes. Het effect van één enkele leerling die het examen niet haalt, betekent bij een deelname van 10 leerlingen in de Economie dat 10% van de leerlingen in die opleiding zakt. Daarmee behoort je dan direct tot de slechtste scholen in het land. Dit effect zien we ook terug in de resultaten van de gemengde leerweg waar maar drie leerlingen aan hebben deelgenomen.

Zorgelijk zijn de lage CE-cijfers voor leerlingen uit de basisberoepsgerichte leerweg en, ondanks dat het over slechts drie leerlingen gaat) het grote verschil tussen CE- en SE-cijfers in de gemengde leerweg. Om dit laatste te verbeteren is de secties gevraagd om te overleggen met collega's van de mavo over het gewenste niveau van de lessen en de schoolexamens per vak.

B2.9 Resultaten overige leerjaren

Ook hier moet de nuancering worden aangebracht dat de cijfers per klas voor alleen SCOD-leerlingen zijn gepresenteerd op basis van soms kleine leerlingaantallen. Klassen waren bijna altijd gecombineerd met leerlingen van de STOVOD en in de bovenbouw ook nog op het niveau van studie met meerdere vakrichtingen in één klas. Om die reden is ervoor gekozen onder de tabel met resultaten van SCOD-leerlingen ook de resultaten van alle leerlingen te laten zien.

Analyse van de cijfers leidt tot de conclusie dat er in de onderbouw over het algemeen hoog gecijferd wordt. In gesprekken met de secties zullen we komend jaar bespreken of dit een goede weergave is van de kennis en vaardigheden van leerlingen of dat de manier van normeren van toetsen moet worden bijgesteld. Een tweede conclusie is dat er nauwelijks verschillen zijn tussen de gemiddelde resultaten van de SCOD-leerlingen en de totale bevolking van de sc Delfland. Voor de verschillen binnen een leerjaar op hetzelfde vak ligt de verklaring moeilijker. Er wordt in principe gecijferd op het niveau van de leerling. Dat betekent dat er van een kaderberoepsgerichte-leerlingen een betere prestatie wordt verwacht om hetzelfde cijfer te krijgen als een basisberoepsgerichte-leerling. Hoe we de verschillende gemiddeldes voor een vak per klas binnen hetzelfde leerjaar moeten verklaren blijft een vraag. Het antwoord hopen we te krijgen door hier in de gesprekken met de secties op terug te komen.

Als laatste valt op dat de resultaten voor wiskunde (en in mindere mate rekenen) in de 3^e klas van de sector Zorg en Welzijn sterk teruglopen. Omdat dit de enige sector is waar wiskunde niet aangemerkt wordt als verplicht examenvak, ligt het voor de hand hier de oorzaak te zoeken. Toch zullen we ook hier in de sectie-gesprekken op terugkomen.

Resultaten klas 1 en 2 leerlingen SCOD

Lesgroep	Aantal leerlingen	Nederlandse taal	Engelse taal	wiskunde	k&c beeldend	k&c drama	lichamelijke opvoeding	mens en gezondheid	mens en maatschappij	mens en techniek	Rekenen	Spaanse taal	Eindtotaal
1a	13	7,2	7,6	7,6	7,5	8,1	7,7	6,8	7,0	6,7	7,3		7,4
1b	10	6,8	7,2	6,7	7,2	8,0	7,6	6,8	6,5	7,0	6,3		7,1
1d	12	6,9	7,6	6,9	7,1	7,7	7,2	6,8	6,3	6,0	8,1		7,0
1e	5	7,5	7,4	7,4	7,0	7,9	7,3	7,3	7,1	6,9	8,2		7,4
1f	22	7,4	7,2	7,1	7,2	7,8	7,4	7,5	6,8	6,8	7,7		7,3
1g	5	7,4	8,3	8,2	7,1	8,1	7,4	8,1	7,7	7,4	8,6		7,7
2a	12	6,7	6,2	6,3	7,2		7,6	7,3	6,8	6,0	7,7	7,0	6,8
2b	7	6,7	6,1	6,6	7,1	7,9	7,2	7,0	6,4	5,8	7,2		6,7
2c	12	6,2	7,3	6,4	7,1	7,8	7,0	7,4	6,8	6,2	7,1		6,9
2d	8	6,6	7,2	7,1	7,6		7,4	7,3	7,1	6,5	8,2	7,7	7,2
2e	5	6,7	7,0	6,9	6,8	7,8	6,6	7,3	6,4	6,7	7,0		6,9
2f	12	5,9	7,5	6,2	7,0		7,4	7,0	7,0	6,4	7,9	6,8	7,0
2g	10	6,7	6,7	7,1	6,8	7,2	7,1	7,0	6,2	5,6	7,7		6,7
Eindtotaal	133	6,8	7,2	7,0	7,1	7,8	7,3	7,1	6,7	6,4	7,6	7,2	7,1

Resultaten klas 1 en 2 leerlingen sc Delfland totaal

Lesgroep	Aantal leerlingen	Nederlandse taal	Engelse taal	wiskunde	k&c beeldend	k&c drama	lichamelijke opvoeding	mens en gezondheid	mens en maatschappij	mens en techniek	Rekenen	Spaanse taal	Eindtotaal
1a	14	7,3	7,7	7,6	7,5	8,2	7,8	6,8	7,1	6,7	7,4		7,4
1b	14	6,9	7,3	6,7	7,2	8,0	7,6	6,9	6,5	7,1	6,4		7,1
1c	14	7,2	7,8	6,8	7,2	8,1	7,0	7,0	6,9	6,5	7,3		7,1
1d	19	6,9	7,7	7,2	7,0	7,7	7,2	7,0	6,3	6,2	8,2		7,1
1e	22	7,3	7,2	7,1	7,2	8,0	7,2	7,2	6,9	6,8	7,7		7,2
1f	23	7,4	7,2	7,1	7,1	7,8	7,5	7,4	6,8	6,8	7,7		7,3
1g	23	7,3	7,6	7,9	7,3	7,9	7,5	7,9	7,4	7,3	8,6		7,6
2a	23	6,5	6,2	6,3	7,0		7,6	7,3	6,6	6,1	7,6	6,9	6,7
2b	17	6,7	6,7	6,6	7,2	8,0	7,0	7,0	6,6	5,7	7,0		6,7
2c	15	6,2	7,4	6,4	7,1	7,8	7,0	7,3	6,7	6,1	7,1		6,8
2d	21	6,5	6,8	6,6	7,3		7,4	7,1	6,8	6,3	8,0	7,4	7,0
2e	15	6,5	6,5	6,6	6,8	7,6	6,8	7,1	6,5	6,4	7,3		6,8
2f	24	6,0	7,1	6,0	7,0		7,2	6,8	6,8	6,2	7,9	6,6	6,8
2g	24	6,6	6,5	6,8	6,7	7,2	6,7	6,8	6,1	5,7	7,5		6,6
Eindtotaal	268	6,8	7,1	6,8	7,1	7,8	7,3	7,1	6,7	6,4	7,6	7,0	7,0

Resultaten klas 3 leerlingen

Theoretische vakken SCOD leerlingen

Lesgroep	Aantal leerlingen	Nederlandse taal	Engelse taal	wiskunde	digitale vormgeving	economie	natuur- en scheikunde I	biologie	maatschappijleer	Rekenen	Eindtotaal
3ehB	7	6,3	6,5	5,6	6,2	6,0			7,0	6,0	5,9
3pB	6	6,4	6,2	7,0	7,1		6,2		6,8	6,8	6,4
3suvB	9	6,7	7,2	5,7	6,7			6,3	6,6	5,4	6,0
3ehKG	11	6,6	6,9	6,5	7,0	6,9			7,4	7,6	7,1
3psKG	11	6,6	6,8	6,9	7,2				6,8	7,9	7,3
3uvKG	13	7,0	7,2	5,9	6,8			6,7	6,9	7,2	6,9
3pKG	(4)						7,6				7,6
3sKG	(7)							6,5			6,5
Eindtotaal	57	6,6	6,8	6,3	6,8	6,4	6,9	6,5	6,9	6,8	6,7

Theoretische vakken SC Delfland totaal

Lesgroep	Aantal leerlingen	Nederlandse taal	Engelse taal	wiskunde	digitale vormgeving	economie	natuur- en scheikunde I	biologie	maatschappijleer	Rekenen	Eindtotaal
3ehB	16	6,1	5,9	6,1	6,2	6,0			7,0	7,1	6,1
3pB	11	6,3	6,5	6,6	6,7		6,2		6,8	6,5	6,3
3suvB	15	6,8	7,1	5,9	6,3			6,1	6,5	5,9	6,0
3ehKG	22	6,4	6,8	6,4	7,1	6,7			7,2	7,4	6,7
3psKG	23	6,5	6,5	6,5	6,9				6,7	7,4	6,6
3uvKG	23	7,1	7,2	6,3	6,9			6,9	6,9	7,4	6,7
3pKG	(11)						6,9				6,9
3sKG	(12)							6,5			6,5
Eindtotaal	110	6,5	6,7	6,3	6,7	6,3	6,5	6,5	6,9	6,9	6,6

Praktijkvakken en Lichamelijke opvoeding:

Economie en ondernemen SCOD leerlingen

Lesgroep	Aantal leerlingen	KD de bijzondere keuken	bakkerij	keuken	recreatie	lichamelijke opvoeding	KD ondernemen	KD presentatie en styling	commercieel	administratie	logistiek	secretarieel	Eindtotaal
3e	12					6,7	6,3	6,9	6,3	5,9	6,1	7,2	6,5
3h	6	7,4	6,6	7,0	6,8	6,8							6,9
Eindtotaal	18	7,4	6,6	7,0	6,8	6,8	6,3	6,9	6,3	5,9	6,1	7,2	6,6

Economie en ondernemen sc Delfland totaal

Lesgroep	Aantal leerlingen	KD de bijzondere keuken	bakkerij	keuken	recreatie	lichamelijke opvoeding	KD ondernemen	KD presentatie en styling	commercieel	administratie	logistiek	secretarieel	Eindtotaal
3e	24					6,6	6,3	7,0	6,1	6,0	5,9	7,2	6,4
3h	14	7,4	6,5	6,8	6,9	6,6							6,8
Eindtotaal	38	7,4	6,5	6,8	6,9	6,6	6,3	7,0		6,0	5,9	7,2	6,7

Produceren, Installeren, Energie SCOD leerlingen

Lesgroep	Aantal leerlingen	besturen en automatiseren	bewerken en verbinden van materialen	installeren en monteren	KD plaat- en constructiewerk	lichamelijke opvoeding	ontwerpen en maken	Eindtotaal
3p	10	6,8	6,3	6,9	6,8	7,7	6,3	6,8
Eindtotaal	10	6,8	6,3	6,9	6,8	7,7	6,3	6,8

Produceren, Installeren, Energie sc Delfland totaal

Lesgroep	Aantal leerlingen	besturen en automatiseren Pie	bewerken en verbinden van materiale	installeren en monteren	KD plaat- en constructiewerk	lichamelijke opvoeding	ontwerpen en maken	Eindtotaal
3p	22	6,3	5,9	6,6	6,5	7,4	5,9	6,4
Eindtotaal	22	6,3	5,9	6,6	6,5	7,4	5,9	6,4

Zorg en Welzijn SCOD leerlingen

lesgroep	Aantal leerlingen	KD geüniformeerde dienstverl. en veiligheid	KD haarverzorging	KD org. van een act. voor een opdrachtgever	KD welzijn kind en jongere	KD welzijn volwassenen en ouderen	lichamelijke opvoeding	mens en activiteit ZW	mens en gezondheid ZW	mens en omgeving ZW	mens en zorg ZW	Eindtotaal
3s	10	6,5		7,1			8,1					7,2
3u	5		7,5				6,8					7,2
3v	14				7,0	6,9	7,3					7,1
3sKG	(7)							6,7	6,6	7,2	6,5	6,8
3suvB	(9)							6,3	6,3	7,3	6,5	6,7
3uvKG	(13)							6,9	7,1	7,4	6,7	7,0
Eindtotaal	29	6,5	7,5	7,1	7,0	6,9	7,3	6,8	6,7	7,3	6,6	7,0

Zorg en Welzijn sc Delfland totaal

Lesgroep	Aantal leerlingen	KD geüniformeerde dienstverl. en veiligheid	KD haarverzorging ZW	KD org. van een act. voor een opdrachtgever	KD welzijn kind en jongere ZW	KD welzijn volwassenen en ouderen ZW	lichamelijke opvoeding	mens en activiteit ZW	mens en gezondheid ZW	mens en omgeving ZW	mens en zorg ZW	Eindtotaal
3s	17	6,4		7,0			7,8					7,1
3u	10		7,6				6,9					7,2
3v	23				6,9	6,8	7,3					7,0
3sKG	(12)							6,6	6,8	7,2	6,6	6,8
3suvB	(15)							6,2	6,4	7,2	6,3	6,7
3uvKG	(22)							6,8	7,1	7,5	6,8	7,1
Eindtotaal	50	6,4	7,6	7,0	6,9	6,8	7,1	6,7	6,8	7,3	6,6	6,9

B2.10 Rekentoets

De resultaten van de afgenomen rekentoets zijn te vinden in bijlage 4. Het gegeven dat de rekentoets niet meetelt in de slaag-/zakregeling werkt nogal demotiverend voor de leerlingen van de sc Delfland. Analyse van de resultaten levert op dat steeds meer leerlingen de rekentoets afsluiten met een voldoende ($\geq 5,5$) maar dat een klein deel van de leerlingen niet in staat is zich de rekenvaardigheden eigen te maken en zelfs op aangepaste toetsen een 2 of een 3 scoort. Dit drukt, zeker bij kleine aantallen in de basisberoepsgerichte leerweg, de gemiddelde resultaten behoorlijk.

C. Leerlingkenmerken

C1 Verdeling naar religie

C1.1 SCOD VO totaal uitgesplitst naar christelijk, islam, overig

Religie	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Christelijk	954	975	857	828
Islam	155	167	184	202
Overig	1.289	1.289	1.447	1.435
Totaal CLD	2.398	2.431	2.488	2.465

C1.2 SCOD VO Totaal (alle locaties)

Religie	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Nederlands hervormd	22	15	9	3
Gereformeerd	13	13	11	5
Protestant Christelijk	528	548	537	512
Rooms Katholiek	326	315	278	271
Evangelie & Pinkstergemeente	21	21	22	17
Islam	155	167	184	202
Overig	44	63	69	79
Onbekend	0	57	199	276
Geen	1.289	1.232	1.179	1100
Totaal SCOD	2.398	2.431	2.488	2465

C1.3 sc Delfland uitgesplitst naar christelijk, islam, overig

Religie	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Prot. Christelijk	13	12	14
Rooms Katholiek	20	24	30
Evangelie & Pinkstergemeente	2	1	
Islam	40	43	42
Overig	9	10	11
Onbekend	43	96	107
Geen	71	56	54
Totaal	198	242	258

De vraag naar de kerkelijke achtergrond wordt de laatste jaren door steeds meer mensen onbeantwoord gelaten. Het aantal leerlingen met een Protestants-Christelijke achtergrond waarvan de ouders het belangrijk vonden de vraag positief te beantwoorden is slechts 5%. Toch hebben we de overtuiging dat ieder mens leeft vanuit een set aan normen en waarden en een visie op de manier waarop een mens met elkaar omgaat en vorm zouden moeten geven aan de wereld om hen heen. Kortom iedereen probeert te leven vanuit een bepaalde levensbeschouwing.

De indruk is dat bij veel leerlingen thuis levensbeschouwing zelden onderwerp van gesprek is. Dat brengt ons tot de voorzichtige conclusie dat zingevingsvragen binnen ons onderwijs een steeds belangrijker plek zouden moeten innemen omdat we er niet van uit kunnen gaan dat van huis uit de leerlingen hiervoor de gewenste kaders krijgen aangereikt. Natuurlijk is het binnen een school als de sc Delfland wel van groot belang het met elkaar eens te worden over wat die gewenste kaders dan zijn!

C2 Verdeling naar nationaliteit (SCOD VO totaal)

Nationaliteit	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Nederlandse	2.404	2391	2.416
Marokkaanse	0	0	0
Turkse	0	1	3
Overig	27	39	46
TOTAAL	2431	2488	2.465

C3 Verdeling naar woonplaats

C3.1 Overzicht leerlingen naar woonplaats, SCOD VO totaal (alle locaties)

Woonplaats	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Delft	1.216	1232	1.225
Midden Delfland	289	293	278
Den Haag	293	319	313
Pijnacker-Nootdorp	260	259	248
Westland	141	125	134
Rijswijk	223	250	256
Overig	9	10	11
Totaal	2.431	2488	2465

C3.2 Overzicht leerlingen SC Delfland naar woonplaats

Woonplaats	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Delft	124	153	164
Midden Delfland	3	9	13
Den Haag	38	46	46
Pijnacker-Nootdorp	12	14	14
Westland	4	5	6
Rijswijk	16	15	15
Overig	1		
Totaal	198	242	258

- De groei van het aantal leerlingen uit Delft kan worden verklaard uit de gehanteerde plaatsingsregels voor nieuwe leerlingen. De komende jaren zal het aandeel van Delftse leerlingen naar verwachting verder toenemen.
- Op termijn bestaat het risico dat ouders de indruk krijgen dat leerlingen van buiten Delft nooit geplaatst worden en dus niet welkom zijn. Het is belangrijk hiervoor aandacht te hebben als we met collega-scholen praten over de verdeling van leerlingen in Delft.

C4 Verdeling naar keuzes voor profiel c.q. afdeling

VMBO leerjaar 3	2017-2018	2018-2019	2019-2020
KB3 en BB3	Aantal leerlingen	Aantal leerlingen	Aantal leerlingen
Economie en Ondernemen	8	12	14
Horeca Bakkerij en Recreatie	8	6	13
Produceren, Installeren en Energie	6	10	7
Zorg en Welzijn	30	30	31

VMBO leerjaar 4	2017-2018	2018-2019	2019-2020
KB4, BB4 en LWT4	Aantal leerlingen	Aantal leerlingen	Aantal leerlingen
Economie en Ondernemen	6	8	12
Horeca Bakkerij en Recreatie	8	9	6
Produceren, Installeren en Energie	6	6	10
Zorg en Welzijn	23	27	32

VMBO leerjaren 3 en 4	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Totaal BB/LWT 3/4	21	31	51
Totaal KB 3/4	69	64	60
Totaal GL 3/4	5	13	18

Het aantal leerlingen in de Kaderberoepsgerichte en gemengde leerweg is de afgelopen jaren vrij stabiel. De groei is te zien in een toename van het aantal leerlingen in de basisberoepsgerichte leerweg, die vaak ook een aanvullend onderwijsarrangement hebben. Dit vraagt meer van de pedagogische en didactische capaciteiten van de medewerkers. De afgelopen jaren is hier dan ook specifiek de bij- en nascholing van collega's op gericht.

C5 Verdeling naar herkomst van de eigen basisscholen SCO Delft e.o.**C5.1 Totaal naar SCOD (alle locaties) en sc Delfland als geheel**

	2018						2019					
	lIn	SCOD	STO-VOD	Totaal scD	scD %		lIn	SCOD	STO-VOD	Totaal scD	scD %	
CBS Het Talent	33	2		2	6		28					
De Ark Schipluiden	16			0	0		19					
De Waterhof	47	6	2	8	17		49	6	7	13	27	
De Horizon	25	5	7	12	48		36	6	2	8	22	
Max Havelaar	53			0	0		56	2	3	5	9	
Het Mozaïek	37	1	1	2	5		36	6		6	17	
Rembrandt-school	28	7	1	8	29		22	1	2	3	14	
Totaal	239	21	11	32	13		246	21	14	35	14	

- Het percentage leerlingen dat binnen de SCOD doorstroomt van po naar vo blijft ongeveer gelijk. Het aantal leerlingen dat intern doorstroomt naar de beroepsgerichte leerweg is de laatste vijf jaren wel gestegen maar nu vrij constant.

C6 Doorstroom naar het vervolgonderwijs (met en zonder diploma)

6.1. Doorstroom na de basisberoepsgerichte leerweg

Studie	2015-2016		2016-2017		2017-2018	
	school	landelijk	school	landelijk	school	landelijk
MBO	75%	90,7%	70%	90%	92,00%	
VO	6,3%	3,0%	20%	3%	8,00%	
Overig	18,8%	6,4%	10%	7%	0,00%	

6.2. Doorstroom na de kaderberoepsgerichte leerweg

Studie	2015-2016		2016-2017		2017-2018	
	school	landelijk	school	Landelijk	school	landelijk
MBO	90%	96,0%	91,3%	97,7%	100,00%	
VO	0,0%	0,4%	0%	0%	0,00%	
Overig	10,0%	3,6%	8,7%	2,3%	0,00%	

In beide tabellen is te zien dat alle leerlingen die het examen hebben gehaald een vervolgloopbaan hebben binnen het onderwijs. Er zijn afgelopen jaar aantoonbaar geen voortijdige schoolverlaters geweest. Een succes voor het gevoerde beleid dat als inzet had het aantal voortijdige schoolverlaters te beperken.

D. Externe oordelen

D1 Tevredenheidsonderzoeken

Ieder jaar wordt gemeten hoe leerlingen de sociale veiligheid beleven. De resultaten zijn, samen met de uitkomst van de tevredenheidsonderzoeken onder leerlingen en ouders, opgenomen in bijlage 2.

Van de leerlingen heeft bijna 70% het onderzoek ingevuld. Onder de ouders was de respons slechts 10%.

Uit de onderzoeken blijkt dat de veiligheidsbeleving van leerlingen geen reden geven tot ongerustheid. Ook de sociale veiligheid scoort redelijk hoog. De scores liggen allemaal dicht bij het landelijk gemiddelde.

Opvallend is dat leerlingen in de onderbouw erg tevreden zijn over de manier waarop met pesten wordt omgegaan op school. Leerlingen geven wel aan dat er een verbetering aan te brengen is in het nemen van verantwoordelijkheid voor elkaar en voor de omgeving. Om dit te verbeteren is het Steward-programma ingezet. Hierin wordt leerlingen geleerd medeleerlingen aan te spreken op gedrag en het achterlaten van rommel.

Veiligheid en begeleiding van de mentor scoren hoog.

In de bovenbouw is het verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en de omgeving ook te verbeteren. Daarnaast worden het naar de zin hebben binnen de klas, de motivatie van leerlingen en het rekening houden met verschillen door docenten genoemd. Het eerste is aangepakt in het genoemde Steward-programma, de andere punten zijn onderwerp van het scholingsprogramma voor alle docenten.

Ouders waarderen de school met het cijfer 7,6. Dit zegt niet veel omdat slechts 10% van de ouders de enquête heeft ingevuld. Opvallend is dat ouders de indruk hebben dat pesten en sociale veiligheid op school een probleem is. Digitaal pesten komt naar de mening van ouders nauwelijks voor terwijl dit op school wel als een groot probleem wordt ervaren.

D2 Klachten en incidenten

Er is afgelopen jaar één officiële klacht geweest. Deze is door de directeur naar tevredenheid van de ouders afgehandeld. Natuurlijk waren er meer ouders die van mening waren dat er sprake was van teveel lesuitval of onvoldoende zorg. Deze ouders hebben we uitgenodigd voor een gesprek waarin we uitleg hebben gegeven over genoemde problemen. In vrijwel alle gevallen waren de ouders tevreden met onze toelichting en stelden ze het gesprek zeer op prijs.

Ook ernstige incidenten hebben zich afgelopen jaar niet voorgedaan. De verhuizing naar de nieuwe leeromgeving heeft een bepaalde rust in de school gebracht. Leerlingen zijn blij met hun eigen plek in het gebouw waardoor minder onderlinge ruzies en vechtpartijtjes ontstaan. Wel neemt het aantal kleinere incidenten sterk toe en wordt het gedrag van leerlingen steeds vaker problematisch.

E. Kansen en risico's

In dit hoofdstuk een korte beschrijving van enkel variabelen die een rol spelen bij het onderwijs dat we komend jaar aanbieden. Waar liggen kansen? Wat zijn bedreigingen? Hoe willen we omgaan met de wens van de omgeving om alles meetbaar te maken?

Het is zeker geen uitputtende beschrijving, meer in telegramstijl een aantal aandachtspunten.

E1 Schoolplan

In 2017 – 2018 is in samenspraak met collega's en de medezeggenschapsraad het schoolplan voor 2018 – 2022 vastgesteld. Central staan vier programmalijnen:

- De motivatielijijn
- De prestatielijn
- De maatwerklijn
- De zingevingslijn

Komende vier jaar willen we ons onderwijs op deze punten versterken. Het schoolplan is breed gedragen en biedt de kans om de focus te leggen op onderwijs. Voor komend jaar ligt het accent in ieder geval op het invullen van extensieve onderwijsmomenten en het vergroten van de keuzemogelijkheden die leerlingen hebben om delen van het curriculum zelf te bepalen.

In het schoolplan staat een groot aantal doelstellingen die lang niet altijd heel concreet gemaakt zijn. Dit concreet maken van de doelstellingen gebeurt in de unit-plannen die jaarlijks vastgesteld worden. Aan het eind van elk cursusjaar worden de resultaten door de leden van de unit maar ook door de locatie-staf, geëvalueerd. De evaluatie is vervolgens het startpunt voor leden van de unit om het nieuwe unit-plan te formuleren. Op staf-niveau is wel vastgesteld in welk cursusjaar bepaalde doelstellingen concreet uitgewerkt moeten worden.

Een belangrijk onderscheid dat we in het schoolplan maken is dat niet alles wat leerlingen leren te meten is. Een deel van de onderwijsresultaten zit wat ons betreft in merkbare veranderingen in bijvoorbeeld het gedrag van leerlingen.

E2 MR-adviesraad

Twee jaar geleden zijn we gestart met een adviesraad waarin de mr-leden op locatie van zowel de SCOD als de STOVOD zitting hebben samen met de directie van de locatie. Doel is om lokaal geformuleerde beleidsstukken met een éénduidig advies naar de centrale medezeggenschapsraden te sturen. Deze procedure resulteert in een verbeterde doorloopsnelheid van de aangeboden stukken. Het eerste jaar is moeizaam geweest omdat alle partijen hebben moeten wennen aan hun rol. Nu de rol duidelijker is, wordt veel verwacht van het overleg op locatieniveau. Waar mogelijk willen we op sc Delfland regels en procedures gelijktrekken. Voor leerlingen is dit afgelopen jaar gelukt. Voor personeelsleden is het taakbeleid en het scholingsbeleid geharmoniseerd. De arbeidsvoorwaarden zijn op onderdelen nog wel verschillend.

E3 Spirit4You

Spirit4You ontplooit initiatieven die de scholen ondersteunen bij de overstap van leerlingen van vo naar het ROC. Het programma van Spirit4You is bijgesteld en de organisatiestructuur is uitgebreid. Behalve op vmbo-leerlingen richt men zich nu ook op havisten die steeds vaker gedurende hun studie de overstap maken naar het ROC. We verwachten dat we door deel te nemen aan de aangeboden activiteiten een verbeterslag kunnen maken in de succesvolle overstap van onze leerlingen naar het ROC. Een kans die we in ieder geval niet mogen laten liggen.

E4 CAO VO

In het CAO-VO voor 2018-2019 is onder andere afgesproken dat de lesgebonden arbeidstijd moet worden verminderd. Om dit te bereiken is binnen de school de discussie gevoerd over wat we verstaan onder onderwijstijd. Dit is vastgelegd in een notitie "Onderwijstijd". Vervolgens is met het personeel overeenstemming bereikt over invoering van de in het CAO genoemde ontwikkeltijd en een nieuwe experimentele lessentabel. In de tabel is

behalve voor ontwikkeltijd ruimte gemaakt voor extensieve onderwijsmomenten (lessen die niet voor alle leerlingen verplicht zijn). Hierin kan maatwerk worden vormgegeven om leerlingen op een hoger niveau te krijgen of achterstanden weg te werken. Komend jaar experimenteren we met deze vorm van onderwijs. Afspraak is dat in februari/maart een eerste evaluatie plaats zal vinden.

E5 Sterk TechniekOnderwijs Haaglanden

Onder de noemer Sterk techniekonderwijs Haaglanden (STOH) werken in de regio partijen samen die zich inzetten voor het aanbieden van techniekonderwijs. Deelnemers zijn vmbo's, mbo's, een hbo, een universiteit en het bedrijfsleven. STOH heeft zich ingezet voor het formuleren van een regionale visie op techniekonderwijs en het afstemmen van het aanbod aan opleidingen op de behoeften in de regio. Op basis hiervan is een succesvolle aanvraag gedaan voor een subsidie Sterk Techniekonderwijs Haaglanden waarmee de visie kan worden omgezet in een uitvoeringsagenda. Voor sc Delfland kwam daarmee een bedrag van € 370.000,- in de komende vier kalenderjaren beschikbaar om vorm te geven aan o.a. een nieuw keuzevak met als thema "Technologie in de zorg". Ook het zichtbaar maken van de mogelijkheden van technologische toepassingen in het "Huis van de Toekomst" en het versterken van de relatie tussen technische vmbo-opleidingen en het bedrijfsleven staan hoog op de uitvoeringsagenda van onze school. Risico is wel dat van scholen wordt verwacht dat de investeringen worden voorgefinancierd waarna jaarlijks de afschrijving kan worden gedeclareerd. Dit is met name een risico als na 5 jaar de inventaris is afgeschreven en vervangen moet worden.

E6 Gebouw

Onze school is gehuisvest in een relatief nieuw gebouw. De verwachting dat dit betekent dat er de eerste jaren geen grote investeringen in het gebouw nodig is, blijkt een illusie. Het gebouw vertoont een aantal kleine en grote gebreken. Een extern bureau heeft een inventarisatie van de gebreken gemaakt en een uitspraak gedaan over wie verantwoordelijk gesteld zou moeten worden voor het oplossen van het probleem. Helaas heeft dit voor het grootste deel van de aangewezen verantwoordelijken afgelopen jaar nog niet geleid tot acties. Om grotere schade te voorkomen is besloten op eigen kosten de toegangsdeuren van de school te vervangen. Veel van de geconstateerde gebreken vragen nu dringend om een oplossing.

E7 ICT en gebouwbeheer

De ict-ondersteuning, ondergebracht bij de STOVOD, is afgelopen jaar iets verbeterd door afspraken te maken over de aanwezigheid van een ICT-medewerker op locatie. Veel systemen in de school zijn afhankelijk van goed werkende ICT-voorzieningen. We constateren dat op sommige momenten een verantwoorde bedrijfsvoering in gevaar komt doordat de vereiste deskundigheid op het gebied van ICT niet beschikbaar is. Eind 2019 zal de beschikbare dienstverlening verder teruglopen door het vertrek van één van de uitvoerende medewerkers.

Naast ict-dienstverlening is besloten ook het gebouwbeheer onder te brengen bij de ict-medewerkers. Dit heeft de bereikbaarheid van de ict-dienstverlening geen goed gedaan en ook op het gebied van gebouwbeheer is veel werk blijven liggen. Om de continuïteit te borgen hebben we, met instemming van de bestuurders, op de locatie besloten de facilitaire dienstverlening onder verantwoordelijkheid van een locatiemanager te brengen. Komend jaar moet dit ervoor zorgen dat de stroomlijning van de dienstverlening op ICT en gebouwbeheer sterk verbeterd en dat op locatie slagvaardiger kan worden ingespeeld op problemen die ontstaan.

E8 Financiën

De financiële administratie is afgelopen jaren ondergebracht bij de STOVOD. Ondanks herhaalde verzoeken en vele gesprekken is de financiële afdeling er niet in geslaagd de medewerkers op de sc Delfland het gevraagde inzicht in de financiële uitputting van hun budgetten te geven. Besloten is de administratie komend jaar onder te brengen bij de ander bij de SCOD. Belangrijk is dat vooraf duidelijke afspraken worden gemaakt over het niveau, de frequentie, de vormgeving en de manier van beschikbaar stellen van de gewenste overzichten.

E9 Continuïteit van de samenwerking

In het voorjaar van 2019 werd duidelijk dat de mhv-locatie van de STOVOD te kampen heeft met acute onderwijskundige en financiële problemen waarvoor een oplossing moet worden gevonden.

Omdat het hier één van de samenwerkende stichtingen betreft kan dit consequentie voor een deel van de medewerkers van de sc Delfland. Het is belangrijk dat we goed inschatten welke gevolgen gekozen oplossingen eventueel hebben voor de sc Delfland en hoe we daarop kunnen acteren.

Bijlagen:

Bijlage 1: Oordeel inspectie

Bijlage 2: Samenvatting belangrijkste resultaten

Bijlage 3: Examenresultaten uitgebreid

Bijlage 4: De rekentoets

Bijlage 5: Tevredenheidsonderzoek personeel

Onderwijsresultaten 2019 volgens methode 2020

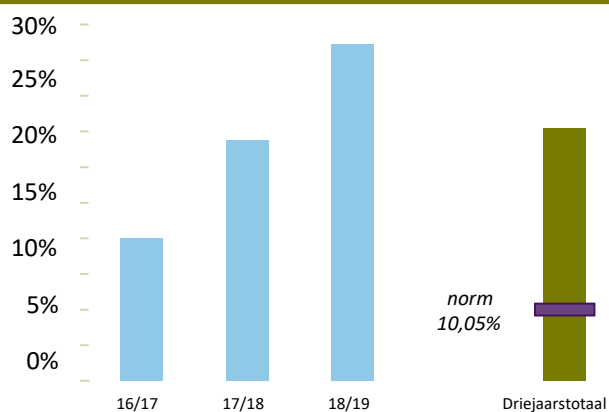
Het christelijk Lyceum Delft, locatie Delfland

2613 RT Delft
Stichting Christelijk Onderwijs Delft e.o.

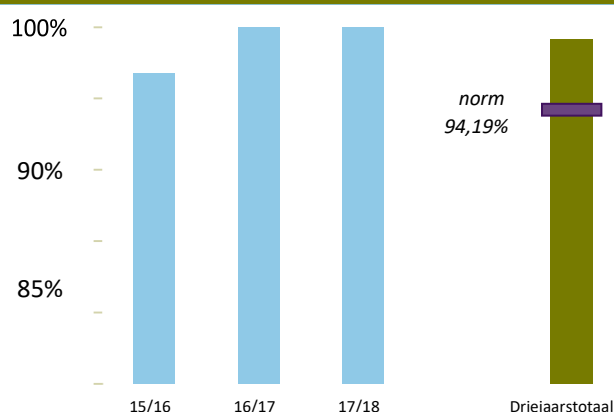
01GX-3

ONDERBOUW

Onderwijspositie t.o.v. advies po

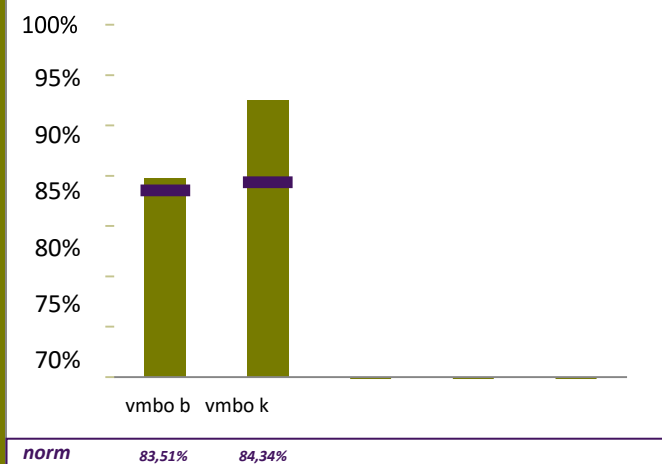

Onderbouwsnelheid

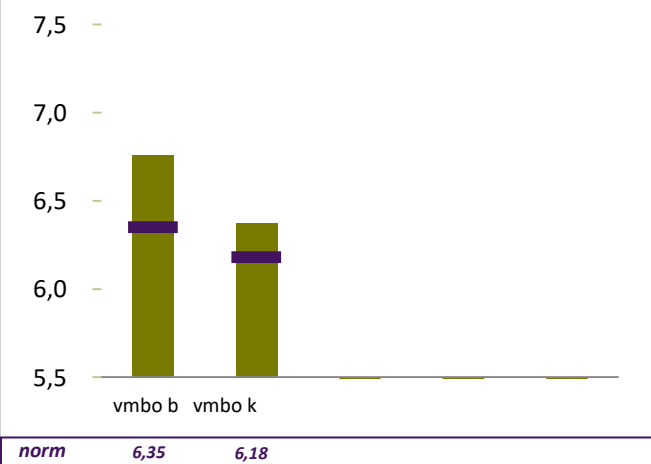

BOVENBOUW

Bovenbouwsucces (Driejaartotaal)

Examencijfers (Driejaartotaal)

Berekend
oordeel

VMBO B
voldoende

VMBO K
voldoende

**Christelijk Lyceum Delft, locatie
sc Delfland BEROEPSGERICHTE
LEERWEGEN (VMBO-KBL/BBL)**

- Van Bleyswijkstraat 72, 2613RT Delft
- 0152000014

Innovatief en kwaliteitsbewust

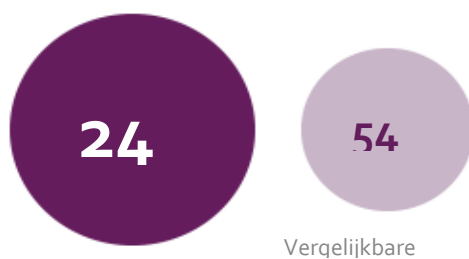
Moderne technologie

Vertrouwen in jongeren

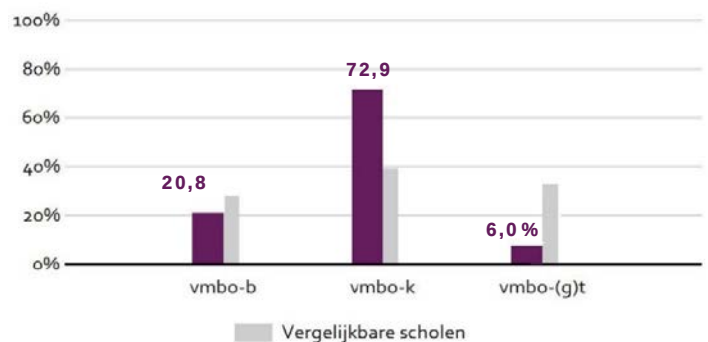
Ondernemend

Zorgzaam en verbindend

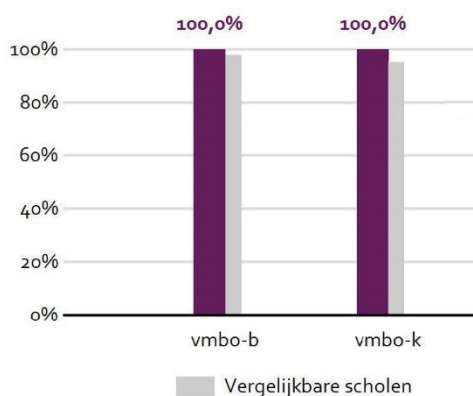
Hoeveel leerlingen heeft de school in 2018-2019?

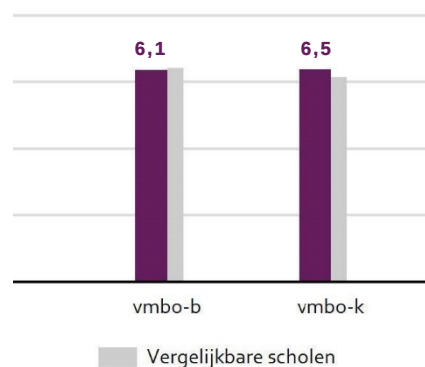
**Hoe zijn de examenleerlingen verdeeld over de
verschillende onderwijssoorten in 2018-2019?**

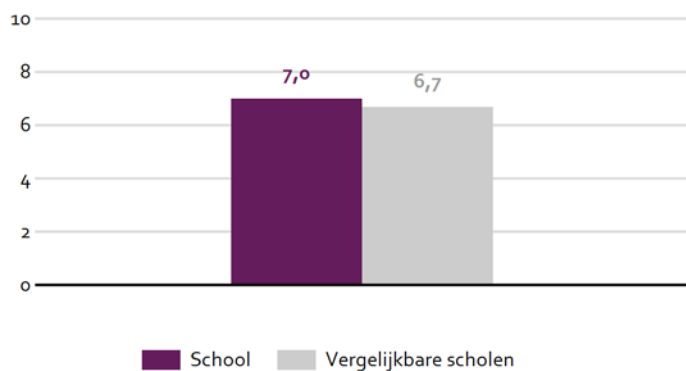
**Wat is het slaagpercentage van de school
in 2018-2019?**

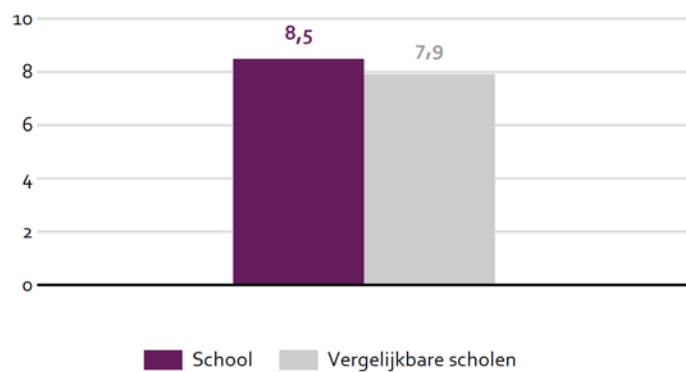
**Wat zijn de gemiddelde examencijfers van de
school in 2018-2019?**

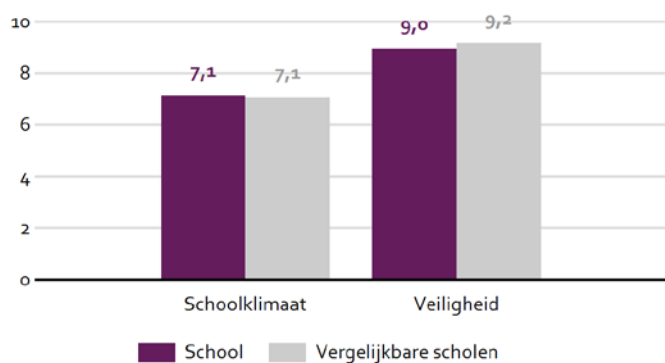
Hoe tevreden zijn leerlingen over de school in 2018- 2019?

Hoe tevreden zijn ouders over de school in 2018- 2019?

Hoe scoren leerlingen het schoolklimaat en de veiligheid van de school in 2018-2019?

Examenresultaten

2018-2019

Christelijk Lyceum Delft, locatie sc Delfland

Slaagpercentage

In onderstaand tabel wordt weergegeven wat het slaagpercentage is voor de school, uitgesplitst naar de verschillende leerwegen. Daarnaast wordt informatie gegeven over het landelijk gemiddelde is, het percentiel, het aantal deelnemers en de trend.

Wat is het slaagpercentage voor uw school in 2018-2019?

	Slaagpercentage 2018-2019	Landelijk gemiddelde	Percentiel	Aantal deelnemers	Historie				
					14-15	15-16	16-17	17-18	18-19
vmbo-b	100,0%	98,0 %	100	9	100%	100%	91%	100%	100%
vmbo-k	100,0%	95,8 %	100	37	89%	98%	92%	97%	100%
vmbo-(g)t	66,7%	93,0 %	1	3				100%	67%
Economie	100,0%	92,8 %	100	1				100%	100%
Techniek	100,0%	94,5 %	100	1					100%
Zorg en Welzijn	0,0%	93,0 %	1	1					0%

Legenda percentielscore

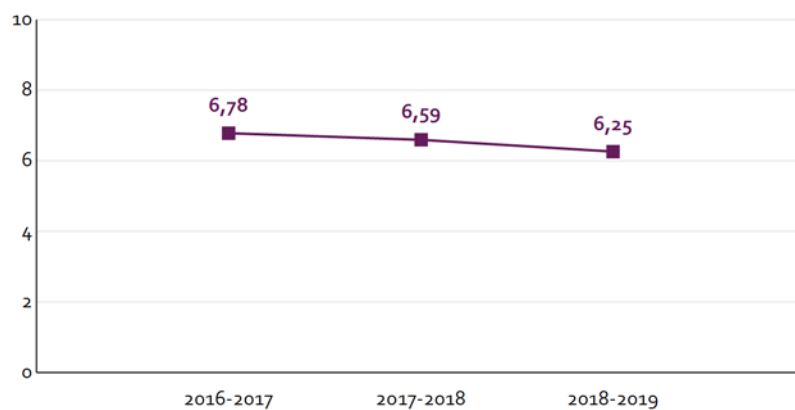
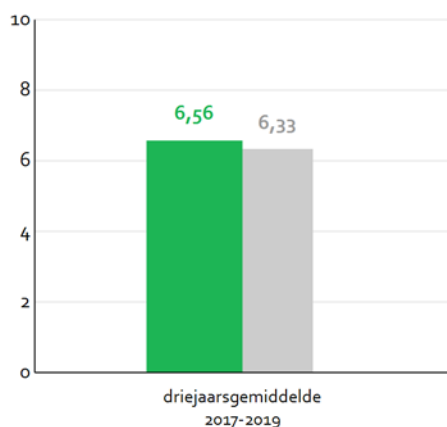
- Percentielscore 75 of hoger (25% best presterende scholen)
- Percentielscore tussen 25 en 75
- Percentielscore 25 of lager (25% slechtst presterende scholen)
- Percentielscore (nog) niet bepaald

Centraal examen gemiddeld

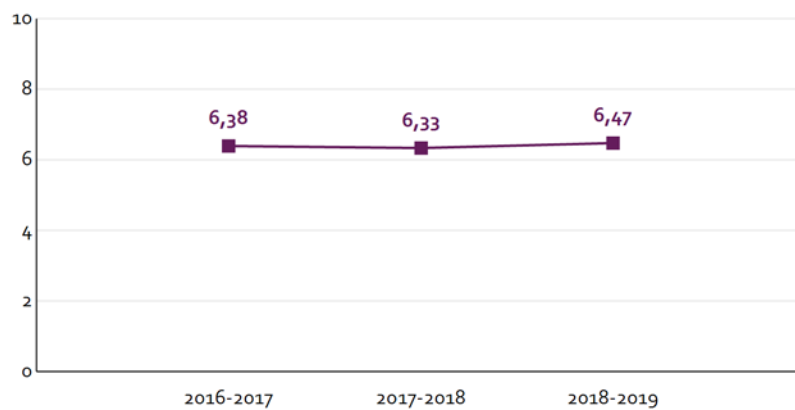
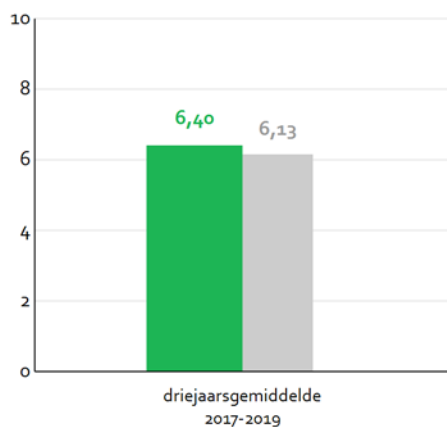
In dit hoofdstuk wordt het gemiddelde cijfer per leerweg weergegeven. Eerst wordt voor drie jaar het gemiddelde CE cijfer per leerweg berekend, op basis daarvan wordt een driejaarsgemiddelde berekend. Het driejaarsgemiddelde per leerweg wordt vergeleken met de norm die de inspectie voor de leerweg en de school heeft berekend. Voor een eerlijke kwalificatie van de onderwijsresultaten van de vestigingen en/of leerweg wordt de norm bijgesteld op basis van de volgende kenmerken van de leerlingpopulatie:

- leerlingen met een indicatie voor leerwegondersteunend onderwijs (lwoo);
- leerlingen woonachtig in een armoedeprobleemcumulatiegebied (apcg);

Wat is het driejaarsgemiddelde van het examencijfer **vmbo-b**?

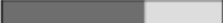
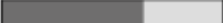
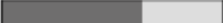
Wat is het driejaarsgemiddelde van het examencijfer **vmbo-k**?

Centraal examen per vak

In onderstaand tabel wordt weergegeven wat het gemiddeld CE-cijfer per leerweg is. Daarnaast wordt ook weergegeven wat het gemiddelde CE-cijfer per vak is voor iedere leerweg. Verder wordt informatie gegeven over het landelijk gemiddelde, het percentiel, het aantal deelnemers en de trend.

Wat is het gemiddelde CE-cijfer in 2018-2019?

	Gemiddeld cijfer CE 2018-2019	Landelijk gemiddelde	Percentiel	Aantal deelnemers	Percentage voldoende	Historie				
						14- 15	15- 16	16- 17	17- 18	18- 19
vmbo-b	 6,25	6,7	2	9	79%	6,4	7,0	6,8	6,6	6,3
Biologie (oud)	 5,82	6,6	5	5	80%	6,3	6,6	6,8	6,0	5,8
Economie	 6,17	6,3	39	3	100%		5,4	6,7	6,6	6,2
Economie en ondernemen	 5,30	6,6	2	1	0%			5,8		5,3
Engels	 6,94	7,2	21	8	100%	7,0	7,8	7,1	7,5	6,9
Horeca, bakkerij en recreatie	 7,20	6,3	96	2	100%			7,3	6,3	7,2
Maatschappijkunde	 5,78	6,5	11	5	60%				6,2	5,8
Nederlands	 6,08	6,7	3	9	78%	6,7	6,8	6,6	7,2	6,1
Wiskunde	 6,90	6,8	57	3	67%	6,0	7,3	7,1	6,0	6,9
Zorg en welzijn	 5,93	6,6	7	6	67%			5,9	6,0	5,9
vmbo-k	 6,47	6,4	72	37	84%	6,2	6,4	6,4	6,3	6,5
Biologie (oud)	 6,34	6,2	65	20	75%	5,8	6,3	6,7	6,3	6,3
Economie	 6,45	6,3	60	13	100%	5,1	5,6	6,8	6,4	6,5
Economie en ondernemen	 6,22	6,6	19	6	100%			6,5	6,9	6,2
Engels	 6,80	6,5	80	37	78%	6,6	6,8	6,6	6,7	6,8
Horeca, bakkerij en recreatie	 6,84	6,4	88	7	100%			6,7	6,5	6,8
Maatschappijkunde	 6,42	6,3	68	13	92%				6,0	6,4
Natuur- en scheikunde I	 5,44	6,2	7	5	40%	6,0	6,4	5,6	6,7	5,4
Nederlands	 6,25	6,2	56	37	78%	6,0	6,2	6,3	6,3	6,2
Produceuren, installeren en energie	 5,92	6,7	8	5	100%			7,1	6,3	5,9
Wiskunde	 6,80	6,2	90	24	83%	6,2	5,9	5,8	6,0	6,8
Zorg en welzijn	 6,35	6,5	36	19	95%			6,1	5,9	6,4
vmbo-(g)t	 6,06	6,4	9	3	53%				5,7	6,1
Biologie (oud)	 6,05	6,4	19	2	50%					6,1
Economie	 8,50	6,2	100	1	100%				4,4	8,5

	Gemiddeld cijfer CE 2018-2019	Landelijk gemiddelde	Percentiel	Aantal deelnemers	Percentage voldoende	Historie				
						14- 15	15- 16	16- 17	17- 18	18- 19
Economie en ondernemen	 8,10	6,2	100	1	100%				6,6	8,1
Engels	 6,43	6,6	31	3	67%				7,7	6,4
Maatschappijkunde	 5,60	6,6	6	3	33%				6,1	5,6
Natuur- en scheikunde I	 5,40	6,3	6	1	0%					5,4
Nederlands	 5,87	6,3	4	3	33%				5,8	5,9
Produceren, installeren en energie	 6,30	6,3	50	1	100%					6,3
Wiskunde	 5,93	6,4	15	3	67%				3,5	5,9
Zorg en welzijn	 3,20	6,3	2	1	0%					3,2

Legenda percentielscore

- Percentielscore 75 of hoger (25% best presterende scholen)
- Percentielscore tussen 25 en 75
- Percentielscore 25 of lager (25% slechtst presterende scholen)

Vershil SE-CE

De betekenis van de kleuren is ontleend aan de normen die de inspectie hanteert. Deze normen gelden indien het gemiddelde cijfer op het schoolexamen (SE) hoger is dan het gemiddelde cijfer op het centraal examen (CE) voor vakken die in beide examens voorkomen. Als het SE-cijfer lager is dan het CE-cijfer dan wordt dat beschouwt als een gering verschil.

	Vershil se-ce 2018-2019	Landelij	Percent	Aantal c	Gemm	Gemm	14- 15	15- 16	16- 17	17- 18	18- 19
vmbo-b	-0,04	-0,3	4	9	6,3	6,3	-0,2	-0,4	-0,4	-0,2	0,0
Biologie (oud)	-0,22	-0,4	35	5	5,8	5,6	-0,3	-0,6	-1,1	-0,3	-0,2
Economie	0,30	-0,2	12	3	6,2	6,5		1,2	-0,2	0,2	0,3
Economie en ondernemen	0,00	-0,4	23	1	5,3	5,3			1,0		0,0
Engels	-0,46	-0,6	32	8	6,9	6,5	-0,4	-0,3	-0,6	-0,5	-0,5
Horeca, bakkerij en recreatie	-0,35	0,1	83	2	7,2	6,9			0,2	0,1	-0,4
Maatschappijkunde	0,62	-0,2	9	5	5,8	6,4				0,1	0,6
Nederlands	0,18	-0,3	7	9	6,1	6,3	-0,3	-0,5	-0,4	-0,6	0,2
Wiskunde	-0,77	-0,3	80	3	6,9	6,1	0,7	-0,8	-0,7	0,3	-0,8
Zorg en welzijn	0,12	-0,1	32	6	5,9	6,1			0,3	0,4	0,1
vmbo-k	0,16	0,1	28	37	6,5	6,8	0,3	0,1	0,2	0,1	0,2
Biologie (oud)	0,28	0,0	27	20	6,3	6,6	0,5	0,0	-0,4	0,0	0,3
Economie	0,48	-0,3	5	13	6,5	6,9	0,8	0,7	0,0	-0,1	0,5
Economie en ondernemen	0,53	-0,1	8	6	6,2	6,8			0,2	-0,2	0,5
Engels	0,11	0,2	54	37	6,8	6,9	0,4	0,2	0,2	0,2	0,1
Horeca, bakkerij en recreatie	0,07	0,4	75	7	6,8	6,9			0,9	-0,3	0,1
Maatschappijkunde	-0,15	0,1	72	13	6,4	6,3				0,4	-0,1
Natuur- en scheikunde I	1,30	-0,1	2	5	5,4	6,5	0,6	0,6	0,3	-0,2	1,1
Nederlands	0,29	0,3	45	37	6,2	6,5	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3
Produce ren, installeren en energie	0,56	0,0	16	5	5,9	6,5			-0,9	0,3	0,6
Wiskunde	-0,50	-0,1	82	24	6,8	6,3	-0,2	0,3	0,4	-0,1	-0,5
Zorg en welzijn	0,27	0,2	38	19	6,4	6,6			0,7	0,6	0,3
vmbo-(g)t	0,68	0,1	2	3	6,1	7,0				0,8	0,7
Biologie (oud)	0,55	0,0	8	2	6,1	6,6					0,6
Economie	0,00	0,0	54	1	8,5	8,5				2,0	0,0
Economie en ondernemen	0,70	0,5	33	1	8,1	8,8				0,8	0,7
Engels	0,67	0,0	7	3	6,4	7,1				-1,2	0,7
Maatschappijkunde	0,33	-0,2	23	3	5,6	5,9				0,0	0,3
Natuur- en scheikunde I	1,30	0,1	2	1	5,4	6,7					1,3
Nederlands	0,73	0,2	4	3	5,9	6,6				0,9	0,7
Produce ren, installeren en energie	0,10	0,7	85	1	6,3	6,4					0,1
Wiskunde	0,43	0,0	20	3	5,9	6,4				2,2	0,4
Zorg en welzijn	3,20	0,6	2	1	3,2	6,4					3,2

Groen (gering verschil): Het SE-cijfer is lager dan het CE-cijfer of het SE-cijfer is maximaal 0,5 hoger dan het CE-cijfer
Oranje (groot verschil): Het SE-cijfer is meer dan 0,5 punt hoger dan het CE-cijfer maar maximaal 1 punt hoger
Rood (zeer groot verschil): Het SE-cijfer is meer dan 1 punt hoger dan het CE-cijfer

Rekentoets

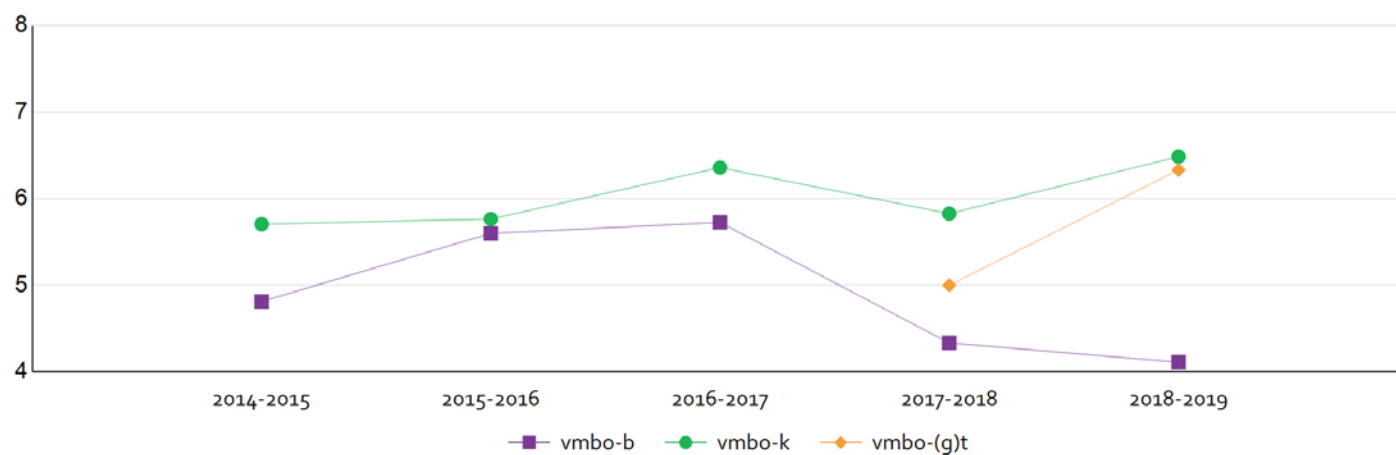
2018-2019

Christelijk Lyceum Delft, locatie scDelfland

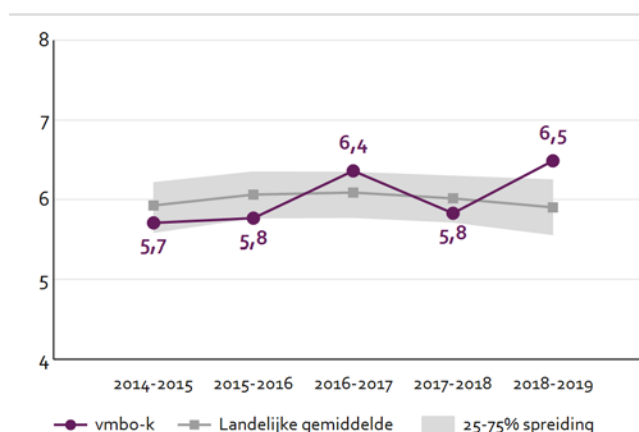
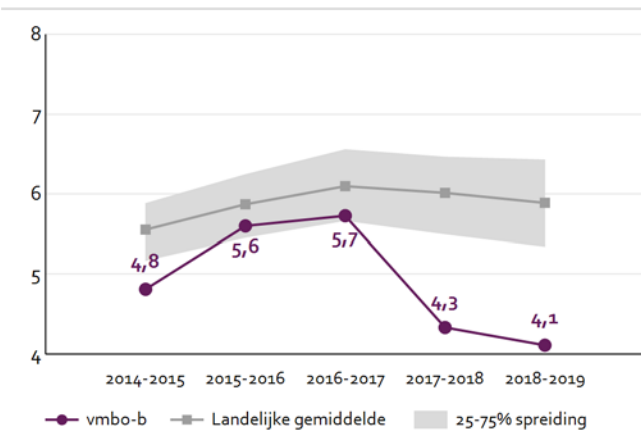
Resultaten per leerweg

De rekentoetsresultaten die in dit hoofdstuk worden weergegeven voor het vmbo zijn gebaseerd op de resultaten op 2F- en 2ER-niveau. De resultaten van vmbo-leerlingen die de rekentoets op 3F- of 3ER-niveau hebben gemaakt, worden hier buiten beschouwing gelaten.

Wat zijn de rekentoetsresultaten van de school de afgelopen jaren?

Wat zijn de rekentoetsresultaten van de afdeling **vmbo-b** de afgelopen jaren?

van de afdeling **vmbo-k** de afgelopen jaren?

Bijlage 5: Tevredenheidsonderzoek medewerkers

SC Delfland - Tevredenheid medewerkers SCD

Opgevraagd: 8 april 2019

Dit rapport biedt u een overzicht van de voornaamste filterresultaten van SC Delfland - Tevredenheid medewerkers SCD. Dit gebeurt zowel op basis van domeinen als van stellingen. Dit rapport geeft feedback van de eigen resultaten in vergelijking met relevante benchmarks.

Toegepaste filters

Naam onderzoek	SC Delfland - Tevredenheid medewerkersSCD
Domeinen	Beleid, Faciliteiten en omstandigheden, Invloed en ruimte, Leiding, Onderlinge omgang, Programma, Taken en werkzaamheden, Veiligheid
Periode	Van 1 januari 2018 t/m 8 april 2019

Respondentgroepen (aantallen en percentages)

Respondenttype	Aantal	Percentage
Docent	51	85,0 %
OOP	9	15,0 %
	60	

Schooltype	Aantal	Percentage
Onbekend schooltype	60	100,0 %
	60	

Leerjaren	Aantal	Percentage
Onbekend leerjaar	60	100,0 %
	60	

Overzicht domeinen

Overzicht domeinen	Score	BM	
Beleid	6,72	6,26	☀
Faciliteiten en omstandigheden	7,09	6,57	☀
Invloed en ruimte	6,79	6,45	☀
Leiding	6,80	6,78	☀
Onderlinge omgang	7,02	6,83	☀
Programma	7,56	7,38	☀
Taken en werkzaamheden	7,20	6,74	☀
Veiligheid	6,84	6,79	☀

